Эътимоди комил дорам, ки бо кору фаъолияти ватандўстонаву содиқонаи тамоми афроди бонангу номуси Ватан мо дар солҳои наздиктарин ҳамаи мушкилоти мавҷударо бартараф карда, ҷашни бошукўҳи 35-солагии Истиқлоли давлатиро бо дастовардҳои боз ҳам бузург истиқбол мегирем.

Эмомалӣ Раҳмон

Мардум маодини зару симанд дар сиришт, Ҷўёи ин хазоини пинҳон муаллим аст.

Омўзгори ҷавон

№7(1085)
31 июли соли 2025

Оғози нашр
1 сентябри соли 1957

E-mail:
omuzgori_javon@mail.ru

Нашрияи Донишгоҳи давлатии омўзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ

КОРНОМАҲОИ ҶОВИДОНАИ ПЕШВОИ МУАЗЗАМИ МИЛЛАТ

(ДАР АСАРҲОИ САЙМУМИН ЯТИМОВ)

ИСТИҚЛОЛИ ДАВЛАТӢ АЗ ДИДГОҲИ ПЕШВОИ МУАЗЗАМИ МИЛЛАТ

«Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат падидаи истиқлоли давлатиро армуғони тақдир намешуморад. Ба ин рўйдод аз чаҳорчўбаи таърихи беш аз панҷҳазорсолаи миллати тоҷик менигарад. Таъкид месозад, ки ормони истиқлолият аз нахустин лаҳзаҳои шаклгирии миллати тоҷик арзи ҳастӣ кардааст. Шароити мушаххаси таърихи пайдоиш ва рушди ҷаҳонбиниеро, ки мустақилияти сиёсии миллатро дар назар дошт, ёдрас менамояд» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 11)

«Масъалаи соҳибихтиёрӣ барои Роҳбари давлат хусусияти танҳо хуқуқӣ, ифтихорӣ, декларативӣ ва идеявӣ надорад. Чунин мафҳуми муқаддасро ў дар ҳамоҳангӣ бо алоқаи диалектикии моҳиятӣ мебинад. Ҳидоят менамояд, ки маънии онро бояд ҳамагон омўзанд ва андеша кунанд» (Ҳамон ҷо. – С. 12).

«Мафҳуми «истиқлолият» дар фармудаҳои Пешвои миллат маънии фароҳамсозии «имконият»-ро дорад. Имконият ба давлат, ба ҳукумат, ба зиёиён, ба табақаҳои гуногуни ҷомеа – аз хурд то бузург, ба ҳар фарде, ки зарфият, қобилияти фикррониии комил ва тафаккури солим дорад ва сарфи назар аз вазъи иҷтимоӣ, ҷаҳонбинии сиёсӣ, мансубият ба дину мазҳаб, худро соҳибватан мешуморад» (Ҳамон ҷо. – С. 13).

Давомаш дар с.2

ДАР ИН ШУМОРА:

ТАҚВИЯТИ ҲАМКОРИҲО БО МУАССИСАҲОИ ИЛМИИ КОРЕЯ — 10

НИШАСТИ МАТБУОТӢ ДАР БОРАИ ФАЪОЛИЯТИ ДОНИШГОҲ ОИД БА ҶАМЪБАСТИ НИМСОЛАИ АВВАЛИ СОЛИ 2025 — 11

ҚАДАМҲОИ ПУРБАРАКАТ БА БАДАХШОН — 15

ҲАМКОРИИ МИЛИТСИЯ БО ҶОМЕАИ ШАҲРВАНДӢ ДАР ТАРҒИБИ АРЗИШҲОИ МИЛЛӢ — 15

«Аломати зеҳни босалоҳият ин аст, ки метавонад фикрро қабул кунад, ҳатто агар онро напазирад. Омӯзгор бояд ин қобилиятро дар шогирд бедор кунад.»
Аристотел

КОРНОМАҲОИ ҶОВИДОНАИ ПЕШВОИ МУАЗЗАМИ МИЛЛАТ

(ДАР АСАРҲОИ САЙМУМИН ЯТИМОВ)

Аввалаш дар с.1

«Дар андешаи Сарвари давлат истиқлолият аз бузургтарин муқаддасоти моддӣ ва маънавии миллати тоҷик тафсир карда мешавад. Мантиқи сохтории ин истилоҳ посух гуфтан ба ниёзҳои созгор ба манфиатҳои миллиро дар бар мегирад. Барои дарки амиқи масъала Пешвои миллат арзишҳои умумимиллӣ ва умумибашарии «Ватан», «миллат» ва «ваҳдат»-ро, ки аз ҷиҳати семантикӣ ҳамрадифи «истиқлол» мебошанд, истифода менамояд. Чунин тарзи изҳори назар илман асоснок аст» (Ҳамон ҷо. – С. 15-16).

«Агар муҳимтарин офаридаҳои табиат обу ҳаво бошанд, ки бе онҳо дар рӯйи замин ҳаёт вуҷуд дошта наметавонад, дар суханҳои ҳикматомӯзи Сарвари давлат истиқлол барои миллат айнан ҳамин ҷойгоҳро дорад» (Ҳамон ҷо. – С. 16).

«Сарвари давлат ҳимоя ва таъмини ҳадафҳои истиқлоли миллиро аз вазифаҳои муштараки, пеш аз ҳама, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, сиёсӣ, ҳуқуқӣ тавассути ба эътибор гирифтани воқеияти моддӣ, маънавӣ, амалкарди давлатдории миллӣ ва таҷрибаи фарҳанги сиёсии сатҳи байналмилалӣ мешуморад» (Ҳамон ҷо. – С. 18).

«Сарвари давлат дар масъалаҳои таҳким ва ҳифзи истиқлол, пеш аз ҳама, ба ҷаҳонбинӣ, маърифати баланд, нангу номус ва сатҳи масъулиятшиносии мардуми бофарҳанги Тоҷикистон такя мекунад. Ҳидоят менамояд, ки миллат марҳалаҳои ҳассосу мушкили хештаншиносӣ ва худшиносии миллиро дар амал ва сарбаландона паси сар кунад. Ҳар фард дар алоҳидагӣ моҳияти Ватан ва масъулияти ватандориро эҳсос намояд» (Ҳамон ҷо. – С. 21).

«Сарвари давлат ба мафҳумҳои «Ваҳдат» ва «Истиқлол» маънои низомсоз медиҳад ва онҳоро бо ҳамдигар зич, вобаста медонад. Дар ҳамин асос муътақид аст, ки ин арзишҳои муқаддас дӯстиву бародарии тамоми сокинони Ватани азизамонро таҳким мебахшанд» (Ҳамон ҷо. – С. 26).

«Таълимоти Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат решаҳои амиқи гносеологӣ дорад. Ҳангоми асоснок кардани муҳимтарин масъалаҳои мавҷудияти халқи тоҷик мекӯшад, ки мардум, алалхусус ҷавонон қонунмандиҳои ба истиқлоли давлатӣ расидани миллати тоҷикро фаҳманд. Донанд, ки чунин дастоварди бузург чӣ асоси таърихӣ дорад. Марҳалаҳои аслии таърихи навтарини миллати тоҷик – ҷанги шаҳрвандӣ, расидан ба сулҳу ваҳдати миллӣ, рушди устувори иқтисодӣ аз чиҳо иборатанд» (Ҳамон ҷо. – С. 27).

«... истиқлолияти давлатӣ дар таълимоти Сарвари давлат аз мавзуъҳои меҳварӣ мебошад. Ин мафҳум тавассути истилоҳоти «таърихи панҷҳазорсолаи миллат», «забони тоҷикӣ», «мероси илмӣ, таърихӣ, адабӣ», «ёдгориҳои таърихӣ», «ҳокимияти сиёсӣ дар давлати Сомониён», «ҳувияти миллӣ», «хештаншиносӣ», «худшиносии миллӣ», «муборизаҳои озодихоҳонаи миллати тоҷик» ва монанди инҳо асоснок ва тафсир карда мешавад» (Ҳамон ҷо. – С. 58).

ТАЪРИХ ВА ТАШАККУЛИ МИЛЛАТ

«Ҳангоми таҳлили паҳлуҳои зуҳуроти раҳбарии сиёсӣ дар таҷрибаи давлатдории миллати тоҷик, ду намунаи барҷаста, мондагори таърих ва фалсафаи сиёсат намудор мегардад: корномаҳои шоҳ Исмоили Сомонӣ ва Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон. Боиси таваҷҷуҳи махсуси илмӣ аст, ки соҳиби қудрати давлатдорӣ ва давлатсозӣ шудани ду шахсияти бузург омил ва хосиятҳои фавқулода (the situational factors) дорад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 7).

«Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон вақте зимоми сиёсиро ба даст гирифт, ки қувваҳои худхоҳ, воқеан, низоми мутамарказонидашудаи давлати тоҷиконро, ки бо амри тақдир истиқлол касб карда буд, пора-пора карда буданд. Дар Тоҷикистон давлат ҳамчун мафҳуми ҳуқуқӣ вуҷуд надошт» (Ҳамон ҷо. – С. 8).

«Дар мантиқи баёни Пешвои миллат мазҳари омӯхтан, аз худ кардани арзишмандтарин дастовардҳои моддӣ ва маънавии таърихи беш аз сеҳазорсолаи миллат ҳамеша дар мадди назар аст. Он дар амалияи сиёсии давлатдории навин бо масъулияти бузург мавриди истифода қарор мегирад. Таъкид мешавад, ки дастоварду ва мероси ниёгон бояд чун сарчашмаи маънавии худшиносии миллӣ хизмат кунад» (Ҳамон ҷо. – С. 14).

«Дар фармудаҳои Сарвари давлат аз замони вакили Маҷлиси Олӣ будани ӯ (солҳои 1990-1992) то ба имрӯз, ҳам дар қавл ва ҳам дар амал мантиқи такя кардан ба илм, маориф, истифода аз роҳу усулҳое, ки дар таҷрибаи сиёсии давлатҳои мутамаддини олам санҷида шудаанд, барҷаста ба назар мерасад. Роҳи муборизаи ӯ ба хотири пешравӣ, рӯз ба рӯз беҳтар кардани сатҳи зиндагии мардуми одӣ аст» (Ҳамон ҷо. – С. 15).

«Дар таълимоти Сардори давлат таърихи миллат аз ҷузъиёти сифатии эҳсоси ҳастӣ – забон, адабиёти пурғановат, хештаншиносиву худогоҳӣ ва ваҳдат иборат мебошад. Дар ин истилоҳот кӯшиши ба тарзи амалӣ нишон додани таҷрибаи таърихӣ – дастовардҳои муайян ҳамчун далели раднопазирии ҳастии миллати тамаддунсози мо возеҳ мушоҳида мегарданд ва онҳо ҳамчун арзишҳои эътирофгардидаи сатҳи ҷаҳонӣ ёдоварӣ мешаванд» (Ҳамон ҷо. – С. 28).

«Раҳбари давлат ҳангоми тафсир ва муаррифӣ кардани таърихи миллат эътиқодмандона ва бо ифтихор сухан мегӯяд. Дар роҳи расидан ба ормонҳои миллӣ ва истиқлолият худкифо будани онро таъкид месозад. Сарчашмаи асли рушд, аз як давра ба давраи дигар гузаштан, аз лиҳози сифат, маънавиёт ба мақоми таърихӣ расидани миллатро аз табиати ботинии худи ӯ медонад. Тақдири таърихии халқро аз лиҳози диалектикӣ шарҳ медиҳад. Инкишофи онро натиҷаи рақобат, зиддиятҳо, шикасту рехтҳо, эҳё ва дар набарди ҳастӣ пирӯз гаштанҳо мешуморад. Андешаи се даҳсолаи ахир ба амри тақдир, ки ӯ раҳнамои халқ аст, барои таърих, имрӯз ва оянда далели кофии чунин натиҷагириҳо мебошад» (Ҳамон ҷо. – С. 33).

«Мантиқи ҷолиби таваҷҷуҳи истифодаи принсипи таърихият дар таълимоти Пешвои миллат ноил гаштан ба дарки воқеият – сарнавишти миллӣ ва натиҷаи он – худшиносии миллӣ аст. Таҳқиқоти ӯ дар ин маврид халқӣ, огоҳона, дастрас ва барои ҳамагон фаҳмо мебошанд» (Ҳамон ҷо. – С. 33).

«Мантиқи бузурги таълимоти Пешвои миллат аз воқеияти «Тавоно бувад, ҳар ки доно бувад» сарчашма мегирад. Сарвари давлат дар амри равшангарӣ ва маърифатнокии миллат ба масъулияти таърихии аҳли донишу маърифат – зиёиён такя мекунад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 39).

«Баҳои Пешвои миллат нисбат ба шахсияти бузурги таърихӣ – Имоми Аъзам фавқулода муҳим аст. Тавассути ибрози чунин эҳтиром ва эътиқод Сарвари давлат ба ходимони дин намунаи олии миллатдӯстӣ ва ватанпарварии як мутафаккири тоҷикро дар шароити ниҳоят мураккаби таърихӣ муаррифӣ мекунад» (Ҳамон ҷо. – С. 42).

«Мувофиқи таъкиди Пешвои миллат, зарур аст, ки насли ҷавон ба омӯхтани таърих, адабиёт ва фалсафаи қадими худ фаро гирифта шавад. Хотиррасон менамояд, ки панду ҳикмати гузаштагони мо на танҳо барои миллати тоҷик, балки дар ғанӣ гардонидани афкори пурҳикмати умумибашарӣ саҳми босазои худро гузоштаанд» (Ҳамон ҷо. – С. 47).

«Сарвари давлат таърихи миллатро бо диққати хосса омӯхтааст. Сабабҳои бурду бохти онро таҳлил, баррасӣ ва арзёбӣ намудааст. Аз онҳо хулосаҳои барои миллат ҳаётан ибратбахш ва шоистаи пайравиро гулчин кардааст. Принсипҳо, меъёрҳоеро муайян намудааст, ки тавассути амалӣ кардани онон фарзандони бонангу номуси халқи тоҷик дар тули таърих барои манзалат пайдо кардан, устувор гаштан, оламиёнро шиносонидан ва моил намудани онҳо барои эътирофи миллат, инчунин ҳимояи халқи тоҷик хизмати сазовор кардаанд» (Ҳамон ҷо. – С. 47-48).

«Принсипи таърихияти тадқиқот дар таълимоти Сарвари давлат мавқеи калидӣ дорад. Тавассути он мехоҳад алоқамандии воқеият – тақдири миллати тоҷикро дар вобастагии пурра – бурду бохти ҳадди ақал ҳазорсолаи ахир амиқтар таҳлил, баррасӣ, арзёбӣ кунад, хулосаи асоснок барорад. Ба дигарон, ба мардум фаҳмонад» (Ҳамон ҷо. – С. 60).

«Имкони таърихӣ ба миллати тоҷик инқилоби бузург – Истиқлоли давлатиро ато намуд. Тавассути заҳматҳои шабонарӯзии Қаҳрамони миллати тоҷик пояҳои давлатдории миллӣ гузошта шуданд. Кишвар рӯ ба инкишоф ва тараққӣ ниҳод. Ҳамасрони мо шоҳиди ин таҳаввулоти куллӣ мебошанд. Чунин дигаргуниҳо ва пешрафт

(Идома дар сах. 3)

ПАЖӮҲИШ

Аввалаш дар с.2

дар шароити ниҳоят мураккаби зиддиятҳои дохилӣ ва берунӣ ба вуқӯъ пайвастанд. Онҳоро нодида гирифтан мумкин нест» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 6. Адабиёт ва диалектикаи ҳаёт. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 5).

«Роҳбари давлат ба қаҳрамониҳои фарзандони халқи тоҷик ҳамеша арҷгузорӣ мекунад. Кӯшиш менамояд, ки хотираи онҳоро ҷовидон гардонад. Тавассути овардани далелҳои таърихӣ ба ҳамватанон, махсусан зиёиён – шоирон, нависандагон, олимон, кормандони мақомоти ҳокимияти давлатӣ, муаллимони мактабҳои олиу миёна, донишҷӯён, касоне, ки мансуб ба табақаи андешаву эҷод ҳастанд, маъниву мантиқи арзишҳои тоҷикиятро гаштаву баргашта ва возеҳу равшан фаҳмонад ва бузургони гузаштаи миллатро ҳамчун намунаи пайравӣ муаррифӣ намояд» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми I. Масъалаҳои забоншиносии миллӣ дар таълимоти Пешвои миллат. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 19)..

«Роҳбари давлат ҳамчун эҳёгари воқеии арзишҳои шукӯҳманди таърихӣ замони салтанати Сомониёнро бо ифтихори бузург ёдовар мешавад. Рушду нумӯи забони тоҷикиро натиҷаи истиқлоли давлатӣ мешуморад» (Ҳамон ҷо. – С. 21).

«Дар таълимоти Пешвои миллат нақши сиёсатмадорон, олимон, шоирон, нависандагон, мутафаккирон ва умуман зиёиён дар ташаккули халқи тоҷик, ҳифзи арзишҳои миллӣ, мубориза барои истиқлоли давлатӣ ва бунёди давлати тоҷикон дар тули таърих – аз давраҳои қадим, асрҳои миёна, замони нав ва муосир ба таври хосса таъкид мегардад» (Ҳамон ҷо. – С. 31-32).

«Роҳбари давлат симоҳои таърихии бузургони миллатро ҳамчун намояндаи фардии ҷомеаи замони худ мавриди таҳқиқ қарор дода, ҳамзамон бо ин, нобиғагӣ ва иродату садоқат ба халқ, мардонагӣ, ҷасурӣ, ташаббускорӣ дар роҳи амалӣ кардани идеалҳои пешқадами ҷомеа, истодагарӣ карда тавонистани онҳоро дар ҳифз ва пешбурди манфиатҳои миллӣ махсус таъкид кардааст» (Ҳамон ҷо. – С. 32).

«Ангезаи аслии ризоият додан ва расидан ба қудрати сиёсӣ дар мушкилтарин лаҳзаҳои ҳаёти ҷомеа барои Сарвари давлат хизмат ба мардуми кишвар буд. Зеро дар он замони мудҳиши террори ҷисмонӣ ва маънавӣ, қатлу ғорат, бесарусомонӣ, парешонӣ, яъне беқонунӣ касе ҷуръат ва ғайрати ҳокимият карданро надошт. Сиёсатмадорони ботаҷриба худро ба ҳар баҳона канор мегирифтанд. На танҳо қисмати зиёди мамлакат, балки пойтахти он ҳам наметавонист вазифаи конститутсионии худро адо намояд. Ҳадафи аслии Раиси тозаинтихоби Шӯрои Олӣ, ки ҳамзамон Сарварии давлатро ба ухда дошт, пеш аз ҳама, ҳифзи манфиатҳои миллат, халқи азияткашида – оммаи васеи мардум буд. Хотираи некиҳо доимо кӯтоҳ аст. Аммо на танҳо ин насл, балки ҳадди ақал, ҳозир соли дигар набояд ин қаҳрамонии умумимиллӣ фаромӯш гардад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми II. Паёми Пешвои миллат ва масъалаҳои рушди маърифат. – Душанбе: Нашриёти муосир, 2020. – С. 213).

«Ба ҳамин хотир, садои марғулодори ватанхоҳонаи Пешвои муаззами миллат: «Дӯст бошед! Тифоқ бошед! Ватани худ − Тоҷикистони азизро дӯст доред!» на танҳо барои ин насл, балки ҳозир соли дигар барои ҳама касоне, ки қобилияти шунидан доранд, ҳамчун мантиқи бузург – маҳсули таҷрибаи таърихи фоҷиабори миллат равона гардидааст. Ин нидо бояд бо сифати абадият, садсолаҳо бо ҳамин овози ҷавонмардонаи даъваткунанда, ҳар шому саҳар дар ҳар хонадон, дар ҳар макону хиёбон садо бидиҳад» (Ҳамон ҷо. – С. 236).

«Тамоми таълимоти Пешвои муаззами миллат ва моҳияти воқеии онро принсипҳои ба вазъи имрӯзаи халқи тоҷик фақат аз нигоҳи таърихӣ ва дар алоқамандӣ бо ҳодисаҳои таърихӣ баҳо додан, дар муносибат бо таҷрибаи таърихие, ки ин миллат аз сар гузаронидааст, дар бар мегирад. Ин мантиқи комилан илмӣ аз лаҳзаҳои аввале, ки муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба манзалати роҳбари давлат интихоб гардид, ҳам аз ҷиҳати назариявӣ ва ҳам амалӣ, баръало ба чашм мерасад» (Ҳамон ҷо. – С. 248).

«Пешоҳанги Эҳёи миллати тоҷик Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ — Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аст, ки аз рӯзи аввали зимоми ҳокимиятро ба даст гирифтан дар ин роҳ собитқадамона, ҷоннисорона, қаҳрамонона мубориза мебарад. Ин далели таърихӣ аст» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 12. Эҳёи миллат – бақои давлат. – Хуҷанд: Ношир, 2024. – С. 40).

«Рӯзи 2-юми ноябри соли 1992, дар шароити ниҳоят мушкили вазъи сиёсӣ-ҳарбӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ дар шаҳри Кӯлоб сессияи вилоятӣ гузашт. Дар он вакилони халқ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро ба вазифаи раиси вилоят интихоб карданд.

Мардум медонист, ки ин вазифа мушкилтарин, хатарноктарин ва масъулиятноктарин дар шароити онрӯзаи Тоҷикистон аст.

Раиси вилояти Кӯлоб бо вуҷуди вазъи сангини иқтисодии минтақа, гуруснагӣ, қаҳтӣ, нодорӣ, бесарусомонӣ, паҳншавии касалиҳои сироятии марговар, адами имконоти пурраи ҳарбӣ дар муқобили терроризм ва ҷанги хонумонсӯз, ҳамакнун масъулияти роҳбарии ғайрирасмии Ҷабҳаи миллии мубориза барои барқарор кардани сохти давлатдорӣ ва қонуниятро бар ухдаи худ гирифт» (С. Ятимов. Ёддоштҳо. Қисми II. – Душанбе: Эко принт, 2024. – С. 280).

«Бо интихоб шудани муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба вазифаи раиси вилояти Кӯлоб ва заҳматҳои шабонарӯзии ӯ бо мардум, сафарҳои пайдарпай ба маркази вилояти Қурғонтеппа, ки тақдири давлатдории тоҷикон дар он ҷо, дар мубориза ба муқобили терроризми байналмилалӣ ҳаллу фасл мешуд, дар кӯтоҳтарин муддат вазъ ба манфиати барқарор кардани сохти конститутсионӣ тағйир меёфт» (Ҳамон ҷо. – С. 281-282).

«… дар дунё миллате вуҷуд надорад, ки худ ба худ соҳибдавлат гашта, мустақилият ва рушду нуму пайдо кунад, агар доҳиёни сиёсӣ, пешравони ҷонфидо ва қаҳрамононе надошта бошад, ки ҳамин ҳаракат, ҳамин ҷараён, ҳамин нияту мақсад ва ҳамин ормонҳоро бо сифатҳои бузурги шахсияти худ таъмин карда тавонанд.

Аммо дар бораи шахсияти бузург ҳамон вақт сухан мегӯянд, ки ӯ барои миллати худ хизматҳои бузург кардааст.

Дастоварди Иҷлосияи XVI-ум, нуктаи бунёдии барои сарнавишти миллати тоҷик таъйинкунандаи он, бозёфт ва интихоби муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба сифати Роҳбари давлати тоҷикон буд.

Ва баръакс, бузургии муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар он аст, ки бо ҷонфидоӣ ва корнамоиҳои дар тули таърихи ҳазорсола нотакрор, манзалати ин Иҷлосияро ҳамчун ифодаи хиради азалии миллати тоҷик абадӣ гардонд» (Ҳамон ҷо. – С. 282-283).

«Бо гузашти даҳсолаҳо дар бораи нақши аввалин поягузори давлатдории миллии тоҷикон дар ҳазораи ахир, ки бидуни шак, ба номи Эмомалӣ Раҳмон мансуб аст, бояд изҳор дошт: «кам аст, ки андеша ба ифода кардани воқеият кӯшиш намояд, бояд худи воқеият ҳам ба муҳтавои тафаккур тамоюли мутассил дошта бошад» (Ҳамон ҷо. – С. 283).

«Эътиқодмандии Президент ба ормону орзуҳои худ аз асоси воқеӣ бархӯрдор мебошад. Он бар шуурнокии ҳақиқӣ, дарки реалии вазъ дар дохили мамлакат, минтақа ва кишварҳое, ки тақдири Тоҷикистон бо онҳо алоқамандӣ дорад, асос ёфтааст.

Аз диди Роҳбари давлат, офарандаи таърих инсон аст. Ҳар шахс бояд масъулияти худро дар назди ҷамъият барои имрӯз ва оянда эҳсос кунад. Вазифаҳои худро донад. Онро бо дарки масъулият ва кулли имконоти руҳиву равонӣ ва ҷисмонӣ иҷро намояд» (Ҳамон ҷо. – С. 653).

«Эҳёи миллат барои Роҳбари давлат аз масъалаҳои муҳимтарин ба ҳисоб меравад. Маҳз ба ҳамин хотир, бо супориши ӯ китоби «Тоҷикон»-и Бобоҷон Ғафуров нашр ва ба ҳар як хонадони тоҷик тухфа карда шуд. «Шоҳнома»-и Абулқосими Фирдавсиро чун қуръони Аҷам эътироф ва китоби рӯимизии ҳар фарди ватанпарвар эълон кард» (Ҳамон ҷо. – С. 655).

НАҚШИ ШАХС ДАР ТАҚДИРИ МИЛЛАТ

«Боиси ифтихор аст, ки даврони Истиқлол сабк, шева ва усули давлатдории миллати тоҷикро воқеият бахшид. Он тамоми паҳлуҳои ҳаёти сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, илмӣ, фарҳангӣ, маънавӣ ва мудофиавиро дар бар мегирад. Мактаби давлатдории миллӣ усулан созмон ёфт. Бунёдгузори он Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мебошад. Зарур аст, ки ин мактаб ба таври фарогир мавриди таҳқиқоти илмӣ, таҳлил, омӯзиш ва баҳрабардорӣ барои имрӯзу фардо қарор бигирад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 8. Аристотел: давлат ва сиёсат. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 4-5).

«Хиради азалӣ, интихоби ягона роҳи дурусти раванди сиёсати дохилӣ ва хориҷии мамлакат, қобилияти бузурги ташкилотчигӣ, иродаи қавии сиёсӣ, кордонӣ, ҷавонмардӣ, қудрати дар атрофи худ сарҷамъ кардани қишрҳои гуногуни ҷомеа, сарфи назар аз ҷаҳонбинӣ ва манзалати иҷтимоӣ, ба як мақсад сафарбар карда тавонистани оммаи мардум аз омилҳои асосии обрӯ, эътироф, эътимод ва ба маҳбубияти умумимиллӣ сарфароз гаштани Раҳбар ва Пешвои миллати тоҷик мебошад. Дар ин вазъият, Пешвои миллат ва мардум дар якҷоягӣ ба қувваи бузурги умумихалқӣ мубаддал гаштаанд» (Ҳамон ҷо. – С. 67).

«Асарҳои офаридаи Пешвои муаззами миллат «Тоҷикон дар оинаи таърих», «Сарнавишти миллати соҳибтамаддун», «Забони миллат – ҳастии миллат», «Чеҳраҳои мондагор», «Уфуқҳои Истиқлол» ва монанди инҳо, ки дар солҳои гуногун ба табъ расидаанд, намунаҳои олии таҳлили паҳлуҳои ҳаётан муҳимми зиндагии миллати тоҷик дар тули ҳазорсолаҳо ва замони муосир мебошанд.

(Идома дар саҳ. 4)

«Ман наметавонам ба касе чизе омӯзонам, танҳо ӯро водор месозам, ки фикр кунад.» Сократ

ПАЖӮҲИШ

КОРНОМАҲОИ ҶОВИДОНАИ ПЕШВОИ МУАЗЗАМИ МИЛЛАТ

(ДАР АСАРҲОИ САЙМУМИН ЯТИМОВ)

Аввалаш дар с.3

Асарҳои Пешвои миллат таҳқиқи ҳамаҷонибаи воқеият ва таҷрибаи таърихии ташаккулёбии миллати тоҷик, дастовард, мушкилот ва бурду бохтҳои онро дар гузашта ва даврони мо дар бар мегиранд. Дар паёмҳо, суханрониҳо, муколама бо мардум самтҳои гуногуни ҳаёти мамлакат, минтақа ва ҷаҳон мавриди таҳлил, арзёбӣ, хулосабарорӣ ва раҳнамоӣ қарор гирифтаанд» (Ҳамон ҷо. – С. 67).

«Таълимоти Пешвои миллат – таҳлили илмиву назариявии таҷрибаи таърихии миллати тоҷик ва чораёни амалии бунёди давлати миллии тоҷикон дар замони Истиқлол аз ниёзҳои воқеии иҷтимоии давлатдории мо барои имрӯз ва фардо аст.

Ҳангоми чунин таҳқиқ бори дигар муайян мегардад, ки чӣ гуна ин назария ва амалияи давлатдорӣ – ҳамчун ганҷинаи бебаҳо ва дастоварди таърихии мо – на танҳо хоси заковатмандии миллати тоҷик аст, аз таърихи илм ва тамаддуни ҷаҳонӣ сарчашма мегирад, балки илм ва тамаддуни ҷаҳониро бо сифатҳои арзишманди худ ғанӣ мегардонад» (Ҳамон ҷо. – С. 68).

«Бар асари ҷанги хонумонсӯз, ки онро дӯстқушони душманпарвар бо сад маккорӣ ва ҷилваю ҳилагарӣ рӯйи кор оварданд ва имрӯз ҳам аз кардаи худ изҳори пушаймонӣ надоранд, садҳо ҳазор хона вайрон, сағиру кабир ҳайрон, мардум саргардон шуданд. Сарвари давлат – сарвару сарпарасти бепарасторон гашт» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 8. Достони ҷавонмардӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 299).

«Таҳлили сифатии фаъолони ба саҳнаи сиёсии солҳои навадуми асри гузашта воридшуда – яке аз фоҷиабортарин давраи таърихии миллати тоҷик, нишонгари он аст, ки бидуни чунин шахсияти бузурге мисли Эмомалӣ Раҳмон, расидани миллати парокандагашта ба сулҳу субот ва таъсиси давлати ягонаи соҳибистиқлол ва ба пайроҳаи рушд раҳнамун сохтани он, ғайриимкон буд» (С. Ятимов. Ёддоштҳо. Қисми II. – Душанбе: Эко принт, 2024. – С. 655).

«Ҳамзамон бо ин, мо ҷонибдори он ақида ҳастем, ки зуҳуроти мухтарам Эмомалӣ Раҳмон чун шахсияти фавқулодаи сиёсӣ дар таърихи миллати тоҷик, падидаи ғайриинтизор нест. Ӯ ифодакунандаи рушду камол, хираду андешаи таърихии миллати тоҷик дар роҳи Истиқлоли давлатӣ, маҳсули асрҳост, ки дар нақши ин абармарди сиёсат таҷассум ёфт. Эҳёгари ормону орзуҳои миллат дар ҳазораи охир гашт» (Ҳамон ҷо. – С. 655).

«Насли охири асри XX ва оғози нимаи аввали асри XXI мушоҳидачии фаъоли заҳматҳои бузурги мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар сиёсати амалии давлатдорӣ – ташкил ва раҳбарии ҳукумат, пешбурди кори соҳаҳои ҳаётан муҳим ва тақдирсози сиёсати дохилӣ ва хориҷии мамлакат, коркард ва роҳандозии соҳаҳои ҳаётан муҳимми давлатдорӣ – иқтисодӣ, иҷтимоӣ, амниятӣ, мудофиавӣ, илм, маориф ва фарҳанг мебошад» (Ҳамон ҷо. – С. 656).

«Нобиғагии мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар он аст, ки дар натиҷаи тадқиқи мавод ва таҷрибаи таърихӣ, махсусан, воқеияти талхи солҳои аввали мустақилият дар ҳаёти халқи тоҷик, муборизаҳои шадиди геополитикии муосир ва зарурати ҳаётии ҳифзи манфиатҳои миллии Тоҷикистон, бо таълифи асар ва суханрониҳои андешамандонаи дар умқи фикр сайқалдида, консепсияи Истиқлоли давлатӣ, масъалаҳои хештаншиносӣ ва худшиносии миллиро илман коркард ва ба ҳамватанон пешкаш кард» (Ҳамон ҷо. – С. 657).

«Эҷоди асарҳои илмӣ, ибрози мавқеи сиёсӣ дар шакли паём, баёния, суханронӣ, гуфтугӯи мустақим бо халқ аз ҷониби Сарвари давлат аввалин таҷриба дар таърихи давлатдории тоҷикон аст. Дар ин ҳуҷҷатҳо ва ибрози ақидаҳо муҳимтарин сабк, усул, роҳ ва воситаҳои давлатдорӣ, раҳбарии ҷомеа дар лаҳзаҳои мураккаб ва тақдирсози миллати тоҷик ифодаи худро ёфтаанд.

Ҳаётан зарур аст, ки барои наслҳои имрӯз ва оянда ин хирадсолорӣ ва оини давлатдории Пешвои миллат дар асоси методологияи илмӣ мавриди тадқиқ қарор бигирад. Чунин омӯзиш фарогири тамоми соҳаҳои давлатдорӣ – сиёсати дохилӣ ва хориҷии кишвар бошад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 62).

ДУРАХШОН АСТ БО РАФТОР, БО КИРДОР, БО ГУФТОР

«Дар рафтор, гуфтор ва зиндагии мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, ҳамчун инсон ман шахсияти поктинат, одӣ, хоксор, фурӯтан, хушсуҳбат, нектабиат, ҳимматбаланд, фарди доно ва роҳбари тавоно, фасеҳгуфтор, марди худогоҳу ватандӯст, эҳёгари анъана ва бузургии ниёкон, таърихофарин, пайвандгари тоҷикон, ангезандаи руҳи миллӣ, муҳофизи Ватан, масъулиятшинос, руҳбахш, пуркору накукору пурсаъйу қарин ба одамони меҳнатӣ ва дардошноро дарёфтам.

Ӯ воқеан, меҳнатдӯст ва заҳматкарин аст.

Дар шоҳидӣ ва пеши назари мо садҳо, ҳазорҳо амале ба намоиш гузошт, ки ӯро ҳамчун ҷавонмард, фарзанди баруманди ин сарзамин, ҷонфидо ба хотири сулҳу субот, ваҳдат, якпорчагии Ватан, обрӯ, манзалат ва тақдири таърихии миллат ва давлати тоҷикон муаррифӣ кард» (С. Ятимов. Ёддоштҳо. Қисми II. – Душанбе: Эко принт, 2024. – С. 657-658).

«Аз таълимоти Сарвари давлат бармеояд, ки фард дар замони худ ҳамон вақт узви фаъоли муносиботи ҷамъиятӣ шуда метавонад, ки аз лиҳози объективӣ ҷонибдори асили манфиатҳои миллӣ бошад ва аз лиҳози субъективӣ – ҷаҳонбинӣ, тарзи тафаккур ва муҳокимаронӣ аз худ амалҳои созгор ба рушди миллӣ нишон диҳад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми I. Масъалаҳои забоншиносии миллӣ дар таълимоти Пешвои миллат. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 32).

«Дар нигоштаҳои Пешвои миллат фарзандони содиқи халқи тоҷик ҳамчун мардоне тасвир ёфтаанд, ки дар лаҳзаҳои барои миллат ҳассос ва басо хатарнок ба майдон омада, ҳаёту мамоти худро ба хотири ҳимоя, пойдорӣ, бардавомии давлати тоҷикон бахшидаанд. Шахсият, рӯҳи ботинии онҳо ба пуррагӣ ба мақсадҳои бузург ва тақдири таърихии миллат тавъам омадааст» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 59-60).

ВАҲДАТИ МИЛЛӢ ВА ХЕШТАНШИНОСӢ – ПОЯИ ДАВЛАТДОРӢ

«Дар баёни маъниҳои худшиносӣ ва ваҳдат Сарвари давлат андешаи миллиро дар ҷойи аввал мегузорад ва таъкид мекунад, ки чунин тасаввурот вақте зуҳур меёбад ва аз худ қотеона дарак медиҳад, ки мафҳумҳои «замини аҷдодӣ», «Ватан», масъулияти шинохт ва ҳимояи манфиатҳои миллӣ ба ҷузъиёти муҳимми ҷаҳонбинии шаҳрвандон мубаддал гардад, яъне дарки воқеияти маънавӣ бошад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 23).

«Пешвои миллат ҷаҳонбинӣ ва андешаи миллиро бо далелҳои эътироф ва эҳтироми урфу одат ва анъанаҳои деринаи мардумӣ омили муҳим барои худшиносии миллӣ мешуморад. Дар ин лаҳза на танҳо қудрати истодагарӣ карда тавонистани фарҳанги миллати тоҷик ба бегонагон, балки ба маънавиёти истилогарон таъсир расонидан, бар онон пирӯз гаштан ишора карда мешавад» (Ҳамон ҷо. – С. 24-25).

«Дар таълифи Сарвари давлат масъалаи меҳварӣ, яъне хештаншиносӣ ва худшиносии миллӣ дар ҷойи аввал меистад. Ӯ гаштаву баргашта хотиррасон мекунад, ки инсон бояд қувва ва имконоти худро дар вобастагии кулл бо доираи манфиатҳои миллӣ дарёбад, таърихи миллатро донад, худро нисбат ба тақдири Ватан масъул шуморад ва худкифо бошад» (Ҳамон ҷо. – С. 26).

«Дар таълимоти Пешвои миллат таърихи халқ маҷмуи равандҳо ва натиҷаҳое мебошад, ки худи фарзандони миллат офаридаанд ва ба онҳо муваффақ шудаанд. Ҳамзамон бо ин, шахсиятҳои бузурги таърихӣ, ки худро ҳамчун қаҳрамон ва номбардорони миллат муаррифӣ кардаанд, ба некӣ ёдоварӣ карда мешаванд. Аз ин лиҳоз, зарурати аз онҳо ибрат гирифтан ва ба онҳо пайравӣ карданро таъкид месозад» (Ҳамон ҷо. – С. 26).

«Панду андарзҳои Сарвари давлат дар масъалаи тақвияту таҳкими ваҳдати миллӣ ва пояҳои давлатдорӣ дар Тоҷикистон решаҳои боэътимоди илмӣ доранд. Муттаҳидии мардум, пойдории сулҳу субот, баланд бардоштани ҳисси ватандӯстӣ ва худогоҳиву худшиносӣ ҳамчун шартҳои ҳифзи манфиатҳои кишвар ва афзоиши неруи иқтисодии мамлакат ҳамчун омилҳои муҳимтарини рушди давлатдории миллӣ эътироф гардидаанд» (Ҳамон ҷо. – С. 26-27).

«Нақди ганҷинаи идеяи Пешвои миллат сохтани давлати миллӣ аст. Ғарб маҳз тавассути фарзандони бонангу номусаш ҳанӯз чорсад сол қабл ба чунин хулоса омада буд. Ва ин шакли давлатдориро пазируфт. Онро бунёд кард. Афзалият ва самараи ин сохт дар олам маъруф гашт. Ба чунин ниҳоди сиёсии дар таҷрибаи пешқадами инсоният санҷидашуда бо заҳмат ва ҷонбозиҳои Сарвари давлат дар сарзамини тоҷикон асос гузошта шуд. Он аз лиҳози ҳуқуқӣ ва воқеӣ бунёд гардид» (Ҳамон ҷо. – С. 29).

(Идома дар саҳ. 5)

ПАЖӮҲИШ

Аввалаш дар с.4

«Агар суханони Сарвари давлат дар бораи ин фидоиёни халқи тоҷик гаштаву баргашта мавриди омӯзиш қарор дода шаванд, намунаи олии ватандорӣ, сифати комили шахсият, ки барои сохтан, рушд кардани давлати миллӣ, ҳифз кардани манфиатҳои он зарур аст, баръало намудор мегардад» (Ҳамон ҷо. – С. 48).

«Дар таълимоти Сарвари давлат масъалаи тарбияи инсон характери муназзам, сохторӣ ва амалӣ дорад. Он тамоми ҷанбаҳои ташаккули инсонро дар бар мегирад. Аммо тарбияи ахлоқиву маънавӣ дар он мавқеи марказиро ишғол мекунад. Тавассути заҳматҳои бедареғу шабонарӯзӣ Пешвои миллат мекӯшад дар ботини ҳамватанон, ки ӯ ҳаёту мамоти худро ба онҳо бахшидааст, ҳиссиёти баланди арзишҳои меҳанпарастӣ, хештаншиносӣ ва худшиносии миллӣ ташаккул ёбад» (Ҳамон ҷо. – С. 51).

«Дарки амиқи амалӣ намудани рукнҳои маънавиёти миллӣ дар партави корномаи Пешвои миллат, аз аркони ниҳоят аҳаммиятноки худшиносии миллӣ мебошад. Мағз андар мағзи онро садоқат ба Ватан, манфиатҳои миллӣ, ташаккули тафаккури илмӣ нисбат ба воқеоти олам, минтақа ва ҷомеаи мо ташкил мекунад. Моҳияти чунин муносиботро мақсадҳои воқеан ҳаётӣ – зарурати ногузири ба инобат гирифтани таносуби вазъи ҷомеаи ҷаҳонӣ ва он вазифаҳои ҳаётан муҳимме, ки барои сохтани давлати миллӣ, рушди иқтисодиёт, таъмини амнияти миллӣ хос мебошанд, дар бар мегирад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 8. Достони ҷавонмардӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 308-309).

«Ҳамасрони мо шоҳиданд, ки хештаншиносӣ, худшиносии миллӣ ва дар ҳамин замина сохтани давлати миллӣ, ки ормони ҳазорсолаи мардуми тоҷик буд, аз мақсадҳои меҳварии Роҳбари давлат маҳсуб мегардад. Суханони дар дили ҳар як шаҳрванди Тоҷикистон сабтшуда ва умедбахши Роҳбари нав интихобгардидаи миллати тоҷик – «Ман ба шумо сулҳ меорам!» азми таърихӣ ва амалҳои ҷонфидоёнаи ӯ, навиди созандагӣ ба ҳар хонадони мамлакати ҷангзадаи дур аз маъмур ва мардуми хастаи ранҷур нур бахшид» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми I. Масъалаҳои забоншиносии миллӣ дар таълимоти Пешвои миллат. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 27).

«Садоқатмандӣ ва эътиқоди бепоёни ӯ ба халқ, собитқадамӣ дар роҳи иҷрои паймон, истодагарӣ дар масири пешгирифта, таъмини сулҳ, ваҳдат, рушди устувори миллӣ, сарфи назар аз мушкилот, таҳдид ва хатарҳои ҷонӣ, омилҳои аслии хештаншиносӣ ва худшиносии миллии қишрҳои асосии ҷомеа гардид. Ҳаммаром будани иқдомҳои Пешвои миллат бо ормонҳои мардум ба иҷро гаштани нақшаҳои барои мамлакат созгор такони ҷиддӣ бахшиданд» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми II. Паёми Пешвои миллат ва масъалаҳои рушди маърифат. – Душанбе: Нашриёти муосир, 2020. – С. 224).

«Роҳбари давлат ҳанӯз дар рӯзи аввали расидан ба қудрати сиёсӣ, масъалаи эҳёи миллиро эълон ва давоми се даҳсолаи ахир онро аз лиҳози назариявӣ коркард, тасдиқ ва дар таҷрибаи амалӣ ҷонфидоёна роҳандозӣ намуд» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 12. Эҳёи миллат – бақои давлат. – Хуҷанд: Ношир, 2024. – С. 5).

«Ҳақиқати эътирофгардида аст, ки Даврони Эҳёи миллати тоҷик дар марҳилаи навин аз аввалин суханони Роҳбари тозаинтихобгаштаи давлати тоҷикон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз минбари Қасри Арбоб оғоз гардид. Минбаъд Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар суханрониҳои барномавӣ, Паёмҳо, таълифот ва таълимоти бунёдии худ барои ҳар фарди тоҷик ҳаётан муҳим будани Эҳёи миллатро асоснок кард. Принсипҳои асосӣ, сарчашма, роҳ, восита ва усулҳои ба он ноил гаштанро фаҳмонд. Ин равандро дар сиёсати амалӣ, бо азму размӣ ҷавонмардӣ тавассути бузургтарин чорабиниҳои дар таърихи миллати тоҷик беназир собитқадамона тасдиқ намуд» (Ҳамон ҷо. – С. 28-29).

«Таҳлили назария ва амалияи сиёсии Сарвари кишвар аз он шаҳодат медиҳад, ки идеали асосии ӯ сохтани давлати миллӣ тавассути тарбияи ҳисси хештаншиносӣ ва худшиносии миллӣ, таъмини ваҳдати миллӣ бар пояи баланд бардоштани некуаҳволии мардум аст» (С. Ятимов. Ёддоштҳо. Қисми II. – Душанбе: Эко принт, 2024. – С. 652).

«Ман, ҳамчун шаҳрванд шоҳиди воқеӣ ва иштирокдори равандҳои сиёсати амалӣ зери раҳбарии Қаҳрамони миллати тоҷик, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳастам.

Аз ин лиҳоз, барои мо арзишмандии табиат ва нақши шахсияти Раҳбар дар тулуи мушкилнафаси давлатдории миллӣ, шароити ниҳоят сангини гирдоби таърихӣ, даврони тақдирсоз, қонунмандии чараёни тараққиёти ҷамъиятии замон чун оина равшан аст» (Ҳамон ҷо. – С. 649).

«Яке аз самтҳои омӯзиши сифати шахсияти раҳбар, инъикоси фаъолияти ӯ дар ҳолати динамикӣ – қудрати пешрафт, ҳалли мушкилот ва сарнавишти сиёсии ҷомеа, ки новобаста аз иродаи зимомдори мамлакат арзи вуҷуд кардааст, маҳсуб мегардад.

Насли мо шоҳиди сиёсати амалии Сарвари кишвар дар мушкилтарин даврони давлатдории тоҷикон, охири асри XX ва нимаи аввали асри XXI аст» (Ҳамон ҷо. – С. 649).

СУХАН ҶОН МЕГИРАД АНДАР КАЛОМАШ

«Қудрати суханварӣ, маъниофаринӣ, ифодаи бурро ва шевои Пешвои миллати тоҷикон ниёз ба таҳлил, тадқиқ, омӯзиш, арзёбии дақиқ ва пайравиро дорад.

Ҳангоме ки Сарвари давлат дар боби муҳимтарин масъалаҳои давлатдорӣ, ватанпарварӣ, истиқлолият, хештаншиносӣ ва худшиносии миллӣ ҳарф мезанад, аз пероян нангу номус ва ҷавонмардӣ баҳс меорояд, аз маъниҳои барҷаста, калима ва таркибҳои суфтаву дилчаспу форам ва муассиру ҷозибадор устодона истифода мекунад.

Пешвои миллат ба тани сухан ҷон ва ба дили пурармони мардуми азиятдида ва меҳнатқарини кишвараш дармон мебахшад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019.– С. 9-10).

«... суханҳои Пешвои миллат шакли мансури Суруди миллии мо мебошанд: Ватан модари ягона аст. Бақои он бақои хонадони мо мебошад. Ҳама ҷаҳон ҳабиби мост, дар сурате ки мо соҳибватан бошем» (Ҳамон ҷо. – С. 16).

«Дар масъалаи тарбия мантиқи суханҳои Сарвари давлат дар он ифода меёбад, ки ахлоқи ҳамида, масъулиятшиносӣ ва донишҳо аз насл ба насл намегузаранд. Падару модар, мактаб, маориф, васоити ахбори воқеан миллӣ, муҳити атроф бо такя ба таҷрибаи таърихии халқи мо, намунаҳои олии қаҳрамонӣ, ҷавонмардии фарзандони он ва мероси адабӣ, бояд бикӯшанд, ки насли ба ниёзҳои имрӯза ва оянда посухгӯи давлатдории миллиро тарбия кунанд» (Ҳамон ҷо. – С. 49).

«Маҳсули эҷоди Пешвои муаззами миллат ганҷинаи суханҳои пандомӯз аст, ки «гарди баёнаш ба сад рисола бароядр». Мутолиаи гаштаву баргаштаи ин хазинаи маънӣ, бешубҳа, натиҷаи таҷрибаи воқеияти зиндагии Қаҳрамони миллат – аз овони ҷавонӣ, камолот, бурду бохти раҳи ниҳоят мушкил ва озмудани бахти хеш дар укёнуси пурталотуми сиёсат ба манфиати сарҷамъ кардани миллати парешони худи ӯ мебошад. Гавҳар аз баҳр баровардан – гузаштан аз ҷон аст. Дар олам ҳақиқати номуайян нест. Ҳақиқат доимо мушаххас аст. Давлат сохтан аз сарзамине, ки аз он амалан ва танҳо номи ҷуғрофӣ боқӣ монда буд, ҳамин мантиқро дорад. Ҳарорат ва ҷозибаи маъниҳои ифодакунандаи Пешвои миллат чунин воқеиятро тасдиқ мекунад» (Ҳамон ҷо. – С. 61).

«Воқеан, сухандонӣ, суханшиносӣ, суханварии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат барои ҳар нафаре, ки тоҷик аст, ба лафзи дарӣ, форсӣ ҳарф мезанад, худро тахассусманди соҳаи забоншиносии тоҷик ва донишманди меъёрҳои забони адабии ҳозираи тоҷик мешумораd, ибратомӯз ва намунаи олӣ аст.

Суҳбати қаҳрамони асар бо табақаҳои гуногуни ҷомеа – кӯдакон, наврасон, куҳансолон, ҷавонон, кишоварзон, коргарон, аҳли фарҳанг, илму адаб, сиёсатмадорон ва муҳофизони Ватан, бо интихоби мавзуъ, мазмун, мундариҷа, муҳтаво, тарзи масъалагузорӣ, ҳидоят ва маслиҳат оид ба ҳаллу фасли онҳо, аз якдигар фарқ мекунад. Захираи бойи луғавӣ, донистани руҳияи қишрҳои гуногун – аъзо ва авзои ҷомеа, шароити воқеии зисту зиндагӣ, кору фаъолият, муваффақият ва мушкилоти онон, ҳисси ниҳоят баланди масъулият, сидқу сафо, ҳусни ният нисбат ба имрӯзу фардои халқу миллати сипосгузораш, мададгори аслии фаъолияти рӯзмарраи ӯ бо мардуми кишвараш мебошад. Барояш муяссар мегардад, ки дар ҳар маърака баркосо чун «муродбахши дили беқарори мардум», «аниси хотири умедворон» ва «ғамгусор»-и (таъбирҳо аз Ҳофиз) миллати дар роҳи маслакаш мисли ӯ ва дар пайравии ӯ ҷонфидо, ҳамчун гӯшту нохун дар тамос ва дарки маънавӣ бошад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 8. Достони ҷавонмардӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 306).

«Пешвои миллат дар китобу мақолаҳои илмӣ, суханрониҳои сиёсӣ, гуфтугӯҳои мустақим бо аҳли зиё ва мардум муҳимтарин масъалаҳои забоншиносии тоҷикро мавриди омӯзиши дақиқ, таҳлилу арзёбии амиқ қарор дод. Бояд ифтихор аст, Роҳбари давлат дидгоҳи хешро бо забони шево, лаҳни гуворо, барои омма фаҳмо, бо истифода аз далелҳои раднопазири таърихӣ ва санъати бузурги сухандониву суханварӣ иброз медорад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми I. Масъалаҳои забоншиносии миллӣ дар таълимоти Пешвои миллат. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 8).

«Баҳраварии дараҷаи аъло аз захираҳои бойи луғавии забони модарӣ, сабки ороиши сухан бо дарназардошти фазо ва муҳити сухангӯӣ аз муҳимтарин омилҳои нишонрас будани мусоҳибаҳои Пешвои миллат аст. Ҳамчунон, бо мантиқи муъҷаз, муассир ва фасеҳ, бо ҷобаҷогузории наму-

(Идома дар сах. 6)

«Таълим бояд бо нармӣ бошад, зеро сахтгирӣ ақлро хаста мекунад ва завқи донишро мекушад.» Ибни Халдун

КОРНОМАҲОИ ҶОВИДОНАИ ПЕШВОИ МУАЗЗАМИ МИЛЛАТ

(ДАР АСАРҲОИ САЙМУМИН ЯТИМОВ)

Аввалаш дар с.5

навии задаҳои ҳиҷоӣ ва мантиқӣ, ки аз донистани нозукии тобишҳои семантикӣ ва семасиологии лексикаи забони модарӣ шаҳодат медиҳад, таваҷҷуҳи мардум ба суханрониҳои муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон беихтиёр ҷалб мегардад» (Ҳамон ҷо. – С. 66).

«Пешвои миллат аз камтарин роҳбарони озмудашудаи сиёсии олам аст, ки дар доираи матни гузориш ва гуфтугӯи озод, бо такя ба далелу рақам ва мисолҳои баҳснопазир, бо қудрати маънавӣ ва фарҳанги волои суханварӣ сомеонро тасхир мекунад. Ва моҳияти давлатдории хешро ба дилу дидаи омма мерасонад. Икрор бояд гашт, ки ин кори чандон саҳл нест» (Ҳамон ҷо. – С. 66-67).

«Забон ва тарзи баёни муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ба ҳайси мактаби бузурги фарҳанги муколамаи сиёсӣ, бояд дар доираи мавзуи махсуси таҳқиқоти илмӣ ҳамчун ҷузъи санъат ва оини давлатдории миллии тоҷикон омӯхта ва ба наслҳо пешкаш гардад» (Ҳамон ҷо. – С. 67).

«Услуби таҳқиқоти илмӣ, таҳлилу баррасии мураккабтарин зуҳуроти таърихӣ ва олами муосир, ҳаёти рӯзмарраи ҷомеа, хулосаҳои ниҳоят муҳим, бомулоҳиза ва усули суханварии муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар кулли соҳаҳои давлатдорӣ нишонгари дарки воқеият ва тавони барҷастаи истифодаи имконоти забони модарӣ аст. Чунин сатҳи донистани забони модарӣ бо тамоми ҷузъиёт ва нозакати семантикӣ, семасиологӣ, орфоэпӣ, фонетикӣ, морфологӣ, синтаксисӣ на танҳо барои кормандони мақомоти ҳокимияти давлатӣ, устодони донишгоҳҳо, муаллимони мактабҳои миёна, кормандони васоити ахбори умум, балки барои тамоми нафароне, ки умуман бо мардум, махсусан бо ҷавонон сару кор доранд, шахсоне, ки забони адабии ҳозираи тоҷикро аз худ кардаанд, намунаи омӯзиш, мактаби суханварӣ – дарси мантиқии давлатдорӣ аст» (Ҳамон ҷо. – С. 67-68).

«Аввалин суханронӣ ва муколамаи Роҳбари давлат бо кормандони ҳифзи ҳуқуқ моро дар мубориза барои барқарор кардани тартиботи конститутсионӣ дар мамлакат дилпур намуд.

Мо, дафъатан, эътимоди пурра пайдо намудем, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамон шахсиятест, ки зери роҳбарии ӯ метавонем тамоми мушкилоти ҷомеаро пасисар созем. Тартибот ва волоияти қонунро дар давлат барқарор кунем. Ба терроризм ва ифротгароӣ хотима бахшем. Душманони миллати тоҷикро ҳам дар дохил ва ҳам дар берун дасткӯтоҳ намоем» (С. Ятимов. Ёддоштҳо. Қисми II. – Душанбе: Эко принт, 2024. – С. 284).

«Руҳу қавиирودагии Роҳбари давлат Эмомалӣ Раҳмон, бо суханронии буррову ҷавонмардона, масъулиятшиносии огоҳона, дар тасаввури мо эҳсоси таҳамтани мубориз ва фидоии ҳақиқии Ватан, эҳёкунандаи давлати миллии мо, тоҷиконро ба вуҷуд овард» (Ҳамон ҷо. – С. 284).

«Мо бошем, бояд вазифаи худро иҷро мекардем. Мо дастпарварони Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон будем, ки доимо таъкид мекард: «Мо давлатдор ҳастем! Мо бояд миллати худро сарҷамъ кунем. Онҳоро парасторӣ намоем. Миллати мо ғайр аз худи мо дар ягон гӯшаву канори дунё пуштибони дигар надорад. Таъмини ваҳдату ягонагӣ – вазифаи ҷонии мост»» (Ҳамон ҷо. – С. 340-341).

«Аз ҷумлаи сифатҳои инфиродии Роҳбари давлати Тоҷикистон, ки мавриди эътирофи умум гаштаанд, волотарин мақом дар байни аҳли сухан дорад. Болотарин манзалат дар иҷрои қавлу амал ӯрост. Ба ҳамин васила, шуҳрату шарафу обрӯ касб кард. Мардум ӯро Пешво хонд» (Ҳамон ҷо. – С. 654).

БА ДИЛҲО РОҲ ЁБАД ҲАР ПАЁМАШ

«Омӯзиши таърихи навтарини миллати тоҷик нишонгари он аст, ки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон маҳз тавассути Ақл, Хирад, Тадбир ва тавонои Сухан, ки аз ҷавҳари маънавиёти бузурги ӯ сарчашма мегиранд, тавъам бо рафтори ҷавонмардонааш тавонист дар дилу дидаи мардум ҷо шавад, ба кишвар сулҳ биёрад ва суботу амниятро дар Ватани азияткашидаи мо барқарор созад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 9).

«Ҳар як муколамаи Пешвои миллат, тавре ҷомеа шоҳиди он аст, озод, бо салоҳият ва масъулияти бузурги давлатдорӣ, бо таҳлил, далелнокӣ, муқоиса, арҷгузорӣ ба меҳнати деҳқонон, коргарон, соҳибкорон, зиёиён, серталабӣ нисбат ба мақомоти иҷроияи ҳокимият ва дигар сохторҳои давлатӣ сурат мегирад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми II. Паёми Пешвои миллат ва масъалаҳои рушди маърифат. – Душанбе: Нашриёти муосир, 2020. – С. 206).

«Муҳимтарин нуктае, ки дар оини раҳбарии Сарвари тоҷикон ҳамчун сабк, шеваи барҷаста ва услуби муошират бо мардум ба назар мерасад, ифодаи маъниҳои тақдирсоз бо забони шево, оммафаҳм ва дилчаспу ҷозибадор мебошад. Хиради азалии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, ки тавассути сидқан аз бар намудан ва ба тарзи хастанопазир сайқал додани донишҳои энтсиклопедӣ, такрор ба такрор дар таҷрибаи зиндагӣ санҷидани онҳо исбот гардидааст, мактаби махсуси давлатсозӣ ва раҳбарии муваффақона аст. Онро ҳамчун намунаи пайравии рӯзмарра ва стратегияи давлатдорӣ бояд омӯхт. Қонунмандиҳои аз нестӣ раҳонидан, ҳаст кардан, ба масири тараққиёти устувор расонидан ва ба ҷаҳониён муаррифӣ намудани як миллати куҳанбунёди бо тақдири фоҷеабор борҳо рӯбарӯшударо барои наслҳои имрӯз ва оянда ҳамчун сабақ манзур сохт» (Ҳамон ҷо. – С. 206-207).

«Дар баробари чунин сабки муошрати сиёсӣ, яке аз муҳимтарин шакли муколама – Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба намояндагони халқ мебошад. Омӯзиши паёмҳои ҳамасолаи Пешвои миллат нишонгари он аст, ки дар ҳуҷҷатҳои зикргардида вазъияти давлат таҳлил ва арзёбӣ мегардад. Самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва берунии мамлакат на танҳо дар муддати як сол, балки барои даҳсолаҳои минбаъда коркард ва эълон карда мешаванд» (Ҳамон ҷо. – С. 207).

«Паёмҳои Пешвои миллат хусусияти моҳиятӣ доранд. Дараҷаи алоқамандии диалектикии тамоми бахшҳои низоми сиёсиро бо субъекти марказии ҳокимияти давлатӣ муайян мекунанд. Самаранокии онро тафсир ва баҳогузорӣ менамоянд. Камбудиҳоро ошкор месозанд. Роҳҳои ислоҳи он ва уфуқҳои рушди миллиро дар ояндаи наздику дур нишон медиҳанд» (Ҳамон ҷо. – С. 207).

«Бори сеюм буд, ки барои таъйинот ба дафтари кории Сарвари кишвар даъват шуда будам. Ҳар дафъа аз муносибат, кордонӣ ва хирадмандии шахсияте, ки аз хокистари сӯзон мамлакати шукуфон сохтааст, бо таҳаммул ва давлатсолорӣ ҷӯяндаи муваффақи мушкилтарин масъалаҳои дохилӣ ва хориҷии сиёсати мамлакат мебошад, дар шигифт мемондам.

Шахсияти одӣ, фурӯтан, хоксор, ниҳоят масъул, иродатманд, ҳамзамон бо ин, бо тамоюли дарки мусоҳиб, иқтидори фитрии муҳокимаронии тахассусмандона дар мавзуи мадди назари давлатдориро медидам.

Чунин муносибат ба шахс боварӣ мебахшид. Ӯро барои боз ҳам бо сидқу сафо заҳмат кашидан ҳидоят ва дили ӯро ба кор гарм мекард» (С. Ятимов. Ёддоштҳо. Қисми II. – Душанбе: Эко принт, 2024. – С. 474-475).

«Солҳо, мутобиқ ба иҷрои вазифаҳои хизматӣ, ман Сардори давлатро дар сафарҳо ҳамроҳӣ кардаам. Барои донистан, ӯ на танҳо одамонро ба ҳузури худ мепазирад, балки пеши онҳо меравад, то шахсан ба аҳвол ва кору борашон шинос шавад. Ҳар як сухану амалаш барои он такрорнашаванда ва ҷолиби таваҷҷуҳанд, ки натиҷаи таҳлили таҷрибаи зиндагӣ буда, дарбаргирандаи ниёзҳои рӯзафзун ва тағйирёбандаи талаботи ҷамъиятист» (Ҳамон ҷо. – С. 652).

ЗАБОНИ МОДАРИРО ҲОМӢ БОШАД

«Агар Исмоили Сомонӣ ҳамчун асосгузори аввалин давлати тоҷикон ва ҳомии забон, илм, маърифат, маданият, фарҳангу адаби миллати тоҷик маъруф гашта бошад, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз бузургтарин абармардони таърих аст, ки на танҳо давлати навини тоҷиконро дар шароити ниҳоят мураккаб ва фоҷиабори ҷанги таҳмилии дохилӣ, парокандагии миллӣ, рақобати шадиди геополитикӣ асос гузошт, балки дар роҳи эҳё ва ҳифзи арзишҳои миллӣ – таърих, забони модарӣ, маданият, фарҳанг, фидокориҳои бемисл нишон дод. Бо ибораи дигар, баробар бо наҷоти миллат нақши наҷотбахши забони ӯро низ ба ҷо овард» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми I.

(Идома дар саҳ. 7)

ПАЖӮҲИШ

Аввалаш дар с.6

Масъалаҳои забоншиносии миллӣ дар таълимоти Пешвои миллат. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 7).

«Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо ташаббусҳои шахсӣ тавассути Конститутсия, қонунҳои конститутсионӣ, дигар меъёрҳои ҳуқуқӣ ва иқдомоти баробар ба онҳо мақом ва нуфузи забони модариро дар баландтарин поя гузошт. Донистан ва дар фаъолияти расмии давлатдорӣ, муносибати байналхалқӣ афзалият бахшидан ба онро аз муҳимтарин вазифаҳои хизматчиёни давлатӣ, шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон эълон кард» (Ҳамон ҷо. – С. 7).

«Дар замони раҳбарӣ – давлатдории муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон забони тоҷикӣ ба манзалати фарогиру устуворе соҳиб гардид, ки дар тули таърихи чандҳазорсолаи мардуми тоҷик забони модарии мо дар чунин манзалат намеистод ва истода ҳам наметавонист» (Ҳамон ҷо. – С. 7-8).

«Дар таҳқиқоти Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон муҳимтарин масъалаҳои забон ҳамчун ҳодисаи ҷамъиятӣ, омилҳои иҷтимоии пайдоиш, ташаккул ва рушди забони модарӣ, муносибати забон ба сиёсат, иқтисодиёт, фарҳанг, нақши он дар хештаншиносӣ, худшиносии миллӣ ва пешрафти ҷомеа, таъмини ваҳдат, амнияти миллӣ, забон ва ҳусни баёни адибони классик ва муосир мавриди омӯзиши илмӣ қарор гирифтаанд» (Ҳамон ҷо. – С. 8).

«Дар афкори муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон нақши фарзандони баору номуси миллат, ки ба ивази ҷони худ забон, фарҳанг, таърих, маданият ва анъанаҳои миллиро ҳифз кардаанд, мақоми хосса дорад. Омӯзиши китобу мақолаҳои илмии Пешвои миллат аз он шаҳодат медиҳанд, ки зуҳуроти камназири таърихӣ – зинда мондани забони тоҷикӣ дар замони истилои араб ва ҳазорсолаи ҳукмронии бегонагон ҳамчун мавзуъ ва ҳадафи илмӣ муайян шудаанд. Роҳбари давлат дар ин маврид ба ҳамаи саволҳо бо далелҳои эътимодбахш посух медиҳад» (Ҳамон ҷо. – С. 17-18).

«Бовар кунонидани халқ ба асолати хеш, эҳсоси масъулияти бузург дар назди таърих, фарҳанг ва тамаддуни гузашта ва арҷгузорӣ ба онҳо аз муҳимтарин вазифаҳое буд, ки Роҳбари давлат онро боисрор ва пайгирона таъкид мекард. Дар ин маврид, забони модарӣ – забони тоҷикӣ нақди барҷастаи яқин барои муътақид кардани мардум ба асолати хеш буд. Ҳамин тариқ, дар таълимоти Пешвои миллат худшиносии миллӣ ҳамчун мафҳуми иҷтимоиву сиёсӣ ва фарҳангиву маънавӣ натиҷаи ташаккули ҷаҳонбиниест, ки аз маҷмӯи мураккаби мафҳум ва категорияҳои сохториву функсионалӣ иборат мебошад» (Ҳамон ҷо. – С. 27-28).

«Бо қотеияти том изҳор бояд кард, ки дар адабиёти сиёсӣ, таърихӣ ва бадеии имрӯза возеҳтар аз таълимот ва таҷрибаи давлатдории Пешвои миллат, нуқтаи назари санҷидашуда ва бо далелҳои илмӣ собитгардида, ки асолати миллӣ ва худшиносии миллиро дар иртибот бо илми забоншиносӣ нишон дода бошад, мавҷуд нест» (Ҳамон ҷо. – С. 29).

«Сарвари кишвар бо истифода аз неруи тавонои забони модарӣ расидан ба умқи хештаншиносӣ ва худшиносиро ба хотири сохтани давлати миллӣ дар асоси арзишҳои волои тамаддуни башарӣ аз муҳимтарин вазифаҳои наслҳои имрӯзу фардои мамлакат меҳисобад.

Дар таълимоти Пешвои миллат эҳтиром гузоштан ба забони модарӣ – эҳтиром гузоштан ба Ватан, ба модар, ба миллат, ба фарҳанг ва тамаддуни хеш аст» (Ҳамон ҷо. – С. 30-31).

«Пешвои миллат ба мавзуи адабиёти бадей, мундариҷа, моҳият ва забону услуби шоирону нависандагон таваҷҷуҳи махсус зоҳир мекунад. Маҳз тавассути нишон додани амалҳои ҷонфидоёнаи бузургони миллат мехоҳад, симои ҳақиқии қаҳрамонони худро ба хонанда муаррифӣ намояд. Онҳоро дар муқоиса бо дигарон гузорад. Афзалияти воқеии шахсияти мавриди таҳқиқ қарордодаашро ба оммаи мардум фаҳмонад. Ӯро ҳамчун намунаи олии ватандорӣ, ҷавонмардӣ, муҷассамаи меҳру садоқат ба ормонҳои миллӣ дар муқобили хатарҳои ҷонӣ ба сифати намунаи ибрат пешниҳод кунад. Омӯзиши китоби «Чеҳраҳои мондагор» тасдиқи ин гуфтаҳост» (Ҳамон ҷо. – С. 40).

«Муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар бораи қудрати забони модарӣ сухан ронда, ба нақши байналмилалии он ишора мекунад. Таъкид месозад, бо вуҷуди он ки забони тоҷикӣ дар таъсири мутақобил бо дигар забонҳои минтақа қарор дошт, ҳувияти функсионалии худро ҳимоя карда тавонист ва бегазанд монд» (Ҳамон ҷо. – С. 47).

«Масъалаҳои забоншиносии тоҷик дар таълимоти Пешвои миллат мавқеи калидӣ доранд. Ӯ таърихи забонро бо таърихи миллат тавъам медонад. Бо далелҳо исбот менамояд, ки чӣ тавр ҳаёти мардум дар ҳаёти забон таҷассум меёбад. Таъкид месозад, ки забони модарии мо аз ду ҷиҳат омӯхта шавад: аз лиҳози таърихиву муқоисавӣ ва фалсафӣ – дар муносибат бо тафаккур» (Ҳамон ҷо. – С. 61).

«Пешвои миллат забони модариро бо беҳтарин сифатҳо тавсиф мекунад. Барҳақ, онро баробар бо номҳои муқаддаси Модар, Ватан, Миллат медонад. Бо далелҳои таърихӣ исбот месозад, забони тоҷикӣ буд, ки аз забони гурӯҳӣ қавмӣ, аз қавмӣ наждодӣ, аз наждодӣ забони халқ ва аз забони халқ забони миллатро ба вуҷуд овард ва билохира омили аслии истиқлоли миллӣ гардид» (Ҳамон ҷо. – С. 62).

«Роҳбари давлат таъкид мекунад, забони модарӣ ягона нишонаест, ки маҳз тавассути он мансубияти инсон ба миллат муайян карда мешавад. Ва то ба имрӯз илм бештар аз ин, далели муътамади мансубияти шахсро ба фардияти инсонӣ, падару модар, сарзамини аҷдодӣ, таърихи пайдоиш, ташаккул ва рушди миллӣ, урфу одати шоистаи дар тули ҳазорсолаҳо шинохташуда надорад» (Ҳамон ҷо. – С. 62).

«Дар таълимоти муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон назарияи илман асоснок дар бораи қонунҳои пайдоиш, рушд ва инкишофи забони тоҷикӣ, моҳияти забон ҳамчун воситаи муносибати ҷамъиятӣ, ифодакунандаи фарҳанг, маданият, маънавиёт ва таърихи миллат, нақши забон дар истиқлоли давлатӣ, роҳу усулҳо ва воситаҳои ҳифз кардан, инкишоф додан, ба забони воқеан умумимиллӣ ва посухгӯ ба кулли ниёзҳои умумихалқӣ мубаддал кардани он нишон дода шудаанд» (Ҳамон ҷо.– С. 64).

«Дар таълимоти Пешвои миллат забон ҳамчун падидаи нодири ҷамъиятӣ ва натиҷаи ҷараёни таърихии шаклгирии миллати тоҷик тавсиф мегардад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 34).

«Пешвои миллат дар алоқамандӣ бо бузургӣ ва тавонмандиҳои забони тоҷикӣ решаҳои қадимии онро хотиррасон карда, ҷанбаҳои амиқи таърихӣ доштан, воситаи асосии ба ин лафз нигоштани бузургтарин шоҳасарҳои ҷаҳониро аз ҷониби фарзандони барӯманди халқи мо бо ифтихор таъкид менамояд» (Ҳамон ҷо. – С. 36).

«Сарвари давлат дар масъалаи омӯхтан, ҳифз кардани таркиби луғавӣ, сохти грамматикӣ, системаи фонетикии забони тоҷикӣ, тибқи меъёрҳои забони адабии ҳозира нигоҳ доштани забони модарӣ кӯшишҳои мунтазам ва муассир ба харҷ медиҳад» (Ҳамон ҷо. – С. 38).

«Сарвари давлат бо такя ба маъхазҳои илмӣ, дар бораи ҷойгоҳи таърихии забони тоҷикӣ сухан ронда, хотиррасон месозад, ки бо вуҷуди мушкилоти сиёсӣ, гузаштагони мо дар тули асрҳо бузургтарин асарҳои илмӣ, бадей, ҳамосаҳои сатҳи ҷаҳониро маҳз ба ҳамин забон офаридаанд. Бо захираи бойи луғавӣ, қудрати маъной, дараҷаи суфтагии грамматикӣ, таровиши гуворои лафзӣ он аз марзҳои Осиёи Шарқӣ ва Ҳимолой то соҳили баҳри Миёназамин – нақши байналмилалӣ дошт. Забони мукотиба ва муоширати қавму миллатҳо буд» (Ҳамон ҷо. – С. 38).

«Роҳбари давлат дар сатҳи аъло донистани забони давлатиро вазифаи ҳар шаҳрванд мешуморад. Дар баробари ин, донистани забонҳои хориҷӣ ва воситаҳои техникии истифодаи онҳоро дар ҳаёти имрӯза шарти зиндагии муваффақона меҳисобад» (Ҳамон ҷо. – С. 39).

«Истилоҳоти «Ватан», «миллат», «забони модарӣ», масъулият дар назди таърих, яъне эмин нигоҳ доштани ин арзишҳо ва гузоштани саҳми босазо дар рушду тараққии онҳо аз ҷониби насли имрӯза ва оянда аз ҳидоятҳои аслии Сарвари давлат мебошанд» (Ҳамон ҷо. – С. 40).

«Сарвари давлат дар асарҳояш нобиғаҳои миллати хешро, ки бо тамоми имконот дар ҳифзу густариши забони модарӣ ва ҳувияти миллӣ корнамоиҳо кардаанд, бо некӣ ёдовар мешавад. Доир ба асосгузори адабиёти классикии тоҷик Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ҳамчун мубориз дар роҳи истиқлолияти адабиёти тоҷик бо ифтихор сухан мегӯяд» (Ҳамон ҷо. – С. 41-42).

«Сарвари давлат умри миллатро ба умри забон вобаста медонад. Онро чароғи раҳнамои худшиносиву худафрӯзӣ меҳисобад. Ҳифзи забони модарӣ, аз насл ба насл мерос мондани онро вазифаи муқаддаси соҳибзабонон мешуморад» (Ҳамон ҷо. – С. 42).

«Маҳз бо ташаббус, ҳидоят ва дастгирии Роҳбари давлат масъалаи дар тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷомеа ва давлат истифода бурдани меъёрҳои адабии забони давлатӣ роҳандозӣ гаштааст. Фарогирии истилоҳоти мураккаби илмиву техникӣ, эҳёи асарҳои сирф илмӣ бо забони тоҷикӣ имконоти луғавӣ ва мавқеи истифодаи забони модариро боз ҳам васеътар мегардонад» (Ҳамон ҷо. – С. 43).

«Пешвои миллат дар баробари ғамхорӣ нисбат ба забони давлатӣ ба омӯзиш ва рушди забони миллатҳое, ки дар Тоҷикистон зиндагонӣ мекунанд, таваҷҷуҳи хосса зоҳир карда, онҳоро «миллатҳои бародар» ном мебарад» (Ҳамон ҷо. – С. 44).

«… маъниофаринӣ, сухандонӣ ва санъати суханварии Сарвари давлат ҳамсони шахсияти ин инсони воқеан таърихӣ, бесобиқа ва нотакрор аст. Агар устод Садриддин Айнӣ, ҳамчун алломаи даврон, бо амиқ донистани нозукиҳои адабиёти беш аз ҳазорсола ва

(Идома дар саҳ. 8)

КОРНОМАҲОИ ҶОВИДОНАИ ПЕШВОИ МУАЗЗАМИ МИЛЛАТ

(ДАР АСАРҲОИ САЙМУМИН ЯТИМОВ)

Аввалаш дар с.7

нақди забони зиндаи гуфтугӯӣ аз созандагони забони адабии ҳозираи тоҷик бошад, Пешвои миллат бо эҷоди асарҳои илмӣ, муҳимтар аз ҳама, истифодаи олимонаи забони модарӣ онро машҳур ва ҷаҳонӣ гардонд» (Ҳамон ҷо. – С. 61-62).

РУШДИ ФАРД ДАР ИЛМ ҲАСТУ МАЪРИФАТ

«Асосгузори давлати тоҷикон, ки бо дастони худ аз хокистар шуъла офарида, сарзамини кӯҳистони худро бо нури он мунаввар сохтааст, тавассути таҳқиқоташ худро бузургтарин донандаи таърихи миллат, омилҳои бурду бохт, садоқату хиёнат, рушду рукуди миллӣ муаррифӣ кардааст» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 40).

«Дар асарҳои Пешвои миллат ҷаҳонбинии сиёсии ҷомеа мавқеи калидӣ дорад. Ба хотири он ки ин навъи шуур дар шароити муайяни иҷтимоӣ шакл мегирад ва нақши худро ҳамчун фарҳанги сиёсӣ ба намоиш мегузорад. Аз ин лиҳоз, ҷаҳонбинии сиёсӣ аҳаммияти рӯзмарраи амалӣ дорад» (Ҳамон ҷо. – С. 28).

«Сардори давлат ба маърифатнокӣ, тахассусмандӣ, маънавиёти ба манфиатҳои миллӣ созгор, яъне дараҷаи сифатии миллат таваҷҷуҳи бузург зоҳир мекунад. Ин хосиятро дар чаҳорчӯбаи муносибат ва муқоиса бо равандҳо ва рақобатҳои мураккаби ҷаҳони муосир мавриди баррасӣ қарор медиҳад. Бар он аст, ки муаррифгари миллат – ақл, заковат ва дараҷаи маърифатнокии ӯст, на шумораи аҳолӣ ва захираҳои табиии мамлакат» (Ҳамон ҷо. – С. 46).

«Дар ҳидоятҳои Сарвари давлат таълим ҳамчун қисмати ҷудоинопазири тарбия тафсир мегардад. Меафзояд, ки падару модар, мактаб дар зеҳни ҷавонон ҳисси худшиносиву худогоҳӣ, ахлоқи ҳамида, эҳтироми калонсолон, падару модар зарурати омӯзиши илму донишро ҷой кунанд» (Ҳамон ҷо. – С. 47).

«Сарвари давлат даъват мекунад, ки дар баробари омӯхтани осори адибони бузург, ба илмҳои дақиқ ва ҷомеашиносӣ таваҷҷуҳи зарурӣ дода шавад. Онҳоро ҳамчун илми мафкурасоз арзёбӣ мекунад. Хотиррасон месозад, ки омӯзонидани таърих, адабиёт, илмҳои ҷамъиятӣ барои баланд бардоштани сатҳи маънавиёти ҷавонон хизмати босамар мекунанд. Дар ҷодаи ташаккули шахсият, аз худ кардани арзишҳо, самтгирӣ дар роҳи тайкардаи абармардони миллат, тибқи принсипҳои ватандорӣ, ватанпарастӣ ва манфиатҳои миллӣ зиндагӣ кардан ҳидоят менамояд» (Ҳамон ҷо. – С. 49).

«Сарвари кишвар воқеиятро дарк карда, таъкид менамояд, ки имконоти тараққиёт ва пешрафти Тоҷикистон танҳо дар канданиҳои фоиданок ва мавқеи ҷуғрофиёии он нест. Аз захираҳои маънавӣ, ақл, фаросат, дониш, тахассусмандӣ ва дараҷаи рушди илму маърифат – захираҳои инсонӣ, иродатмандии саросарии миллӣ вобастагӣ дорад» (С. Ятимов. Ёддоштҳо. Қисми II. – Душанбе: Эко принт, 2024. – С. 653).

«Роҳбари давлат ба хирад ва касбият чун муҳимтарин воситаҳои истеҳсолот ва такомули давлатдории миллӣ муносибат мекунад. Неруи аслии инсонро на дар мавҷудияти одии ҷисмонӣ, балки дар моҳияти ҷаҳонбинӣ ва руҳи ӯ ба инобат мегирад. Баҳо мегузорад. Борҳо ман шоҳиди он будам, таъкид мекард, ки ягона маҳаки шинохти инсон – дарки манфиатҳои миллӣ, мувофиқати кору амали ӯ дар лаҳзаҳои барои давлат ҳалкунанда ва ҳаётан муҳим аён мегардад. На дар сухан ва шиорпардозӣ» (Ҳамон ҷо. – С. 653-654).

НОМИ МИЛЛАТ ҶОВИДОН БО НОМИ ӮСТ

«Аз он дастовардҳое, ки миллати тоҷик дар муддати се даҳсолаи ахир ба даст овард: оташи ҷангро хомӯш ва миллатро сарҷамъ кард. Давлати миллиро асос гузошт. Онро бунёд кард. Иқтисодиёти мамлакатро барқарор ва кишварро сарсабзу обод намуд. Тоҷи гумшудаи тоҷикро бозгардонд. Миллатро дар ҷаҳон ифтихорманд кард. Кишварро ба Ватани Адолат ва Сулҳу Амният табдил дод. Инҳо намунаи корнамоиҳои бемисли Қаҳрамони миллии мардуми тоҷик мебошанд» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 6. Адабиёт ва диалектикаи ҳаёт. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 18-19).

«Даст болои сина иқрор бояд гашт: ин туҳфаи осмонӣ набуд ва нест. Ҷонбозиҳо, сарсупурдагӣ, матонат, ҷасорат, рӯинтанӣ ва дар набардҳои бисёр вақт нобаробар ба майдон баромада ҷоннисориҳо кардан, садҳо бор бо хасм рӯ ба рӯ гаштан ва пирӯз омадани Шахсияти бузург – фарзанди миллати тоҷик аст. Аз оне ҳам, ки ин Абармарди таърих бо фурӯтании ҷавонмардона дастовардҳоро мансуби миллати бузургаш медонад, ҳақиқат ҳаст. Ҷасорат, Мардонагӣ, бахри хушбахтии Миллат худро дар обу оташ андохтан, ҳамчун намуна, падидаи беназири миллӣ дар симои як Фард, ба миллат ва андешаи миллӣ бетаъсир намонд. Мардум дар атрофи Ӯ ҷамъ омаданд. Домони Ӯро гирифтанд. Бо Ӯ ҳамсаф шуданд. Пайравӣ карданд. Ва пирӯз гаштанд» (Ҳамон ҷо. – С. 19).

«... сарфи назар аз он ки дар минтақаи бузург забону адаби мардуми тоҷик мавриди эътирофу истифода қарор гирифта буд, номбар кардан, ҳамчун намунаи волои рафтори ҷамъиятӣ ҷилвагар намудани қаҳрамонони миллии тоҷик ба манфиати доираҳои сиёсии роҳбарони давру замон набуд. Пешвои бузурги миллат эҳёгари корномаи миллати хеш, ба хотири намунагузории рафтори ватанпарастонаи ин бузургон дар назди халқу миллат мебошад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 8. Достони ҷавонмардӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 303).

«Иқдоми ҷавонмардонаи Пешвои миллат барои эълони соли бузургдошти Имоми Аъзам, ҳамчун чеҳраи баргузидаи миллӣ, аз ҷасорати ин пири тариқат барои ҳимояи забони модарӣ, ҳувият ва асолати миллии тоҷикон сарчашма мегирад. Маводи таърихӣ шаҳодат медиҳад, ки ӯ бо дониш, ақлу заковат, далерӣ ва матонат ғосибонро маҷбур кард то бо эътироф кардани забон ба миллаташ низ эҳтиром гузоранд. Маҳз бо чунин сифатҳо забон ҳамчун организми зинда ва субъекти муносибот шинохта мешавад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми I. Масъалаҳои забоншиносии миллӣ дар таълимоти Пешвои миллат. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 5-6).

«Хосияти гениалии инсон аст, ки меҳнати пурмашаққат ва тафаккури нерумандро ба самти муайян сафарбар намояд» (И. Нютон). Чунин тафсирро метавон ҳамчун намунаи ҳидояткунандаи сифатҳои олии ватанпарастонаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон хотиррасон намуд, ба ин равшангари орзуву ормонҳои ҳазорсолаи халқи тоҷик дар кору пайкор содиқона пайравӣ кард ва аз насл ба насл чун руҳи шикастнопазири миллӣ пайғом расонид» (Ҳамон ҷо. – С. 68).

«Дар тамоми давраҳои мавҷудияти давлатдории миллати тоҷик, аз ҷумла, дар таърихи асрҳои миёна, таърихи нав, таърихи навтарин Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ягона шахсияти эътирофшуда – раҳбарест, ки қавитарин робитаро бо мардум доштаву дорад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми II. Паёми Пешвои миллат ва масъалаҳои рушди маърифат. – Душанбе: Нашриёти муосир, 2020. – С. 206).

«Ҳамасрони мо гувоҳи онанд, ки Сарвари давлат, новобаста аз мавқеи ҷуғрофиёӣ, хатарнокии масир ва шароити ниҳоят сахту номусоиди иқлим, борҳо ба дурдасттарин деҳа, ҷамоат, ноҳия – манзили сокинони мамлакат ташриф оварда, бо зиндагӣ, ҳолу аҳвол, кору бори мардумони касбу ҳунари гуногун шинос шудааст. Бо онҳо вохӯрӣ ва суҳбату мулоқотҳо доир намудааст» (Ҳамон ҷо. – С. 206).

«Пешвои муаззами миллат даҳҳо, садҳо маротиба дар нишасту анҷуманҳои муътабар, сатҳи баландтарин ва суҳбатҳо бо миллати миннатпазири хеш, аз бузургвории қаҳрамонони Тоҷикистон устод Садриддин Айнӣ, аллома Бобоҷон Ғафуров ва дигар фарзандони сарсупурдаи ин миллат боифтихор мисолҳо меоварад. Аз корнамоиҳои онон бо эҳсоси баланди ватанхоҳона, ҳамчун намунаи асили рафтори фидокорона ба хотири тоҷикон ва ин сарзамин ёдовар мешавад. Тамоми мардуми Тоҷикистонро ба пайравӣ аз кору пайкори онон даъват менамояд.

Аммо мардум медид ва мебинад, ки худи Қаҳрамони миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳар лаҳзаву ҳар рӯз даҳҳо ва садҳо чунин қаҳрамониҳо кардааст ва мекунад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми II. Паёми Пешвои миллат ва масъалаҳои рушди маърифат. – Душанбе: Нашриёти муосир, 2020. – С. 252-253).

«Бо ҷашн гирифтани 1100 — солагии давлати Сомониён (соли 1999), эълони Соли тамаддуни Ориёӣ (соли 2006), навишта-

(Идома дар саҳ. 9)

Аввалаш дар с.8

ни асарҳои «Тоҷикон дар оинаи таърих» (1996, 2002, 2006), «Чеҳраҳои мондагор» (2016) ва чандин таълифоти илмӣ – таърихӣ, сохтмони иншоотҳои бунёдии аср Пешвои муаззами миллати тоҷик худро ҳамчун эҳёгари анъана, суннат ва азамати ниёкон, зиндакунандаи маънавиёти Зардушт, Курушу Доро, раҳбари забардаст, масъулиятшинос ва худогоҳ, бунёдгузори таърихи навини миллати тоҷик муаррифӣ намуд ва мардумро ба истифода аз ин ганҷи бепоён, санадҳои худшиносиву меҳанпарастӣ, истиқлолхоҳиву меҳанпарастӣ даъват кард. Яъне Сарвари давлати тоҷикон амалеро, ки дар доираи тавони як раҳбари камназир ва ватанпарвари таърихофарин аст, иҷро намуд» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 12. Эҳёи миллат – бақои давлат. – Хуҷанд: Ношир, 2024. – С. 29).

«Бояд эътироф намуд, ки Роҳбари давлат ҳангоми баррасӣ, таҳлил ва арзёбии маълумот дараҷаи баланди истеъдоди фитрӣ, тавони расидан ба моҳияти масъала, дарк кардани тазоде, ки аз аломатҳои зоҳирии маълумот ба қонунмандӣ ва умқи падидаи ҷолиби таваҷҷуҳ мебарад, муносибат мекунад» (Ҳамон ҷо. – С. 658).

«Хирад ва таҳаммулпазирии Роҳбари давлат бо вуҷуди серталабӣ, дар муносибат бо аъзои Ҳукумат, роҳбарони дараҷаҳои гуногуни мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, дар лаҳзаҳои ҳассос, мураккаб ва гоҳо нобарории иҷрои вазифаҳои хизматӣ, барои ҳама гуна сатҳҳои мақомот намунаи барҷастаи омӯзиш, таҷрибаандӯзӣ, арзёбӣ ва хулосабарорӣ аст» (Ҳамон ҷо. – С. 658).

«Дар бораи роҳ, усул, маърифат, назокат, муоширату ва фарҳанги волои идории муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон месазад тадқиқоти тахассусмандонаи академии шоистаи илмӣ ба анҷом расад. Ва он ҳамчун мактаби раҳбарии давлатдории миллии намунаи ибрат, мавриди истифодаи наслҳо қарор гирад» (Ҳамон ҷо. – С. 658).

МАОРИФРО БАҚОИ МИЛЛАТУ ДАВЛАТ БИДОНАД

«Барои таҳкими истиқлолият ва таҳкурсии давлат Пешвои миллат нақши тамоми қишрҳои зиёиро муҳим мешуморад. Ба олимон, шоирон, нависандагон, муаллимони мактабҳои олӣ, миёна, журналистон таваҷҷуҳи махсус зоҳир мекунад. Чун дар замони муосир эҷоди корҳои илмӣ, адабӣ, бадеӣ ва публитсистӣ ҳамаро фарогир шудааст, Сарвари давлат бо эҳтиром ва назокати баланд ҳидоят менамояд: он намунаеро бояд эҷод ва ба хонанда (бинанда, шунаванда) пешниҳод кард, ки давлатдории миллии мо ба он ниёз дошта бошад. Дармони дарди ҷомеа бошад. Зиндагии воқеиро, инсонро такмил диҳад. Ба осонии рӯзгор мусоидат намояд» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 56).

«Замони Истиқлол, сарфи назар аз мушкилоти ниҳоят сангини ба таври сунъӣ эҷодгашта, бо кӯшишу эҳтимоми бемисли Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон давраи воқеан таърихии рушди мактабу маориф, мукаммалгардонии инфрасохтори соҳа маҳсуб мегардад. Замони шӯравӣ бо ҳазорон афзалияти воқеӣ дар риштаи маориф, чунин собиқаи тайёр кардани мутахассисони соҳаҳои давлатдории миллиро дар дохил ва хориҷи мамлакат надошт. Дошта ҳам наметавонист. Таъкиди ҳамарӯзаи Сарвари давлат, ки илм, маориф, касбомӯзӣ, ягона воситаи раҳоии миллати тоҷик аз мушкилоти рӯзмарраи иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии имрӯзу оянда мебошанд, ба дилу дидаи мардум ҷо гаштааст» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 8. Достони ҷавонмардӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 301-302).

«Бузургии Пешвои муаззам, хиради волои созанда ва ғамхор ба тақдири неки имрӯзуояндаи миллат мебошад, ки мактаб, донишгоҳ, муассисаҳои илмиро пояи асосии давлатдории миллӣ эълон намудааст» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми II. Паёми Пешвои миллат ва масъалаҳои рушди маърифат. – Душанбе: Нашриёти муосир, 2020. – С. 219-220).

«Роҳбари давлат вазифагузорӣ мекунад, ки ҳар фард аз калима ва ибораҳои «миллат», «таърихи ташаккул ва рушди миллӣ», «андешаи миллӣ», «асолати миллӣ», «ҳувияти миллӣ», «истиқлоли миллӣ», «ватандориву ватанпарастӣ», «ифтихори ватандорӣ», «арзишҳои таърихиву фарҳангӣ, илмиву маданӣ», «урфу одат ва анъанаҳои миллӣ», «тафаккури таърихии миллӣ», «дифоъ аз фарҳангу тамаддуни миллӣ», «худогоҳӣ», «таҳкими ваҳдату ягонагии миллӣ», «бунёдкорӣ» ва монанди инҳо бояд баҳравар бошад. Онҳоро фаҳмад. Дарк намояд. Тафсир карда тавонад. Дар рафтори иҷтимоии худ амалӣ созад» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми I. Масъалаҳои забоншиносии миллӣ дар таълимоти Пешвои миллат. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 28).

«Хизмати таърихии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон аз ҷумла иборат аз он аст, ки дар баробари таъсис додани давлати миллӣ, баркарор кардан ва таъмин намудани рушди устувори иқтисодиёти мамлакат, ба инкишофи илм, маориф ва фарҳанг низ асос гузошт» (Ҳамон ҷо. – С. 65).

«Ворид кардани таълимоти Пешвои миллат дар соҳаи забоншиносии тоҷик, таҳқиқоти илмӣ дар соҳаҳои таърих ва фалсафа, ғояҳои марказии адабиёти бадеӣ, мантиқи китобҳои дарсӣ – маънои ворид кардани низоми арзишҳои миллӣ, маънавиёти хештаншиносӣ ва худшиносии миллӣ ба хотири тарбияи одам дар рӯҳияи тоҷикият, ватанпарастӣ, ҳимояи сохти давлатдорӣ ва амнияти миллӣ мебошад» (Ҳамон ҷо. – С. 68).

НИЗОМИ ИҚТИСОДӢ ТАРҲ БИНҲОД

«Маълум аст, ки маҳз тавассути кӯшишҳои шабонарӯзии Қаҳрамони миллии мо фаъолияти низоми иқтисодии мамлакат эҳё гашт. Рушди бемайлони он таъмин гардид. Симои шаҳру деҳот ба куллӣ тағйир пазируфт. Ба ибораи дигар, Сарвари давлат иҷрои бузургтарин уҳдадориҳоеро, ки ба дӯши худ гирифта буд, таъмин намуд» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 5. Хирадсолорӣ ва оини давлатдорӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 53-54).

«Маълум аст, ки муҳимтарин масъалаи ҷаҳони мутамаддину пешрафта ва яке аз омилҳои аслии рушду тараққии он таъмини аввалиндараҷаи озодии иқтисодӣ мебошад. Гардиши озоди қувваи корӣ, мол, пул ва хизматрасонӣ хусусиятҳои дохилӣ ва берунӣ – минтақавӣ ва глобалӣ дорад. Кӯшиш ва натиҷаи самараноки сиёсатҳои собитқадамонаи Сарвари давлат доир ба самтҳои муҳимми ба якдигар алоқаманд шароитро барои рушду нумӯи иқтисодиёти мамлакат фароҳам овард» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми II. Паёми Пешвои миллат ва масъалаҳои рушди маърифат. – Душанбе: Нашриёти муосир, 2020. – С. 213).

«Яке аз нишонаҳои хирадмандии Роҳбари давлат ҷиддан ба инобат гирифтани пешомадҳои фавқулода ва ғайриинтизори иқтисодӣ, иҷтимоии дохилӣ ва омилҳои берунии хосияти табиӣ ва геополитикидошта маҳсуб мегардад.

Муносибати Сарвари давлат дар ин маврид, аз дидгоҳи диалектикӣ бархӯрдор аст. Ӯ ба воқеият аз мавқеъ ва вусъати тағйирёбӣ, дигаргуншавӣ, инчунин, эҳтимоли таъсиррасонӣ ба вазъи иҷтимоӣ ва иқтисодии Тоҷикистон менигарад. Ба ақидаи ӯ, инсон дар ҷаҳони бесарусомонӣ ва пешгӯинашаванда, бояд низоме коркард ва роҳандозӣ кунад, ки манфиатҳои миллат ва давлатро ҳимоя карда тавонад. Ҷомеаро дар ҳолати рушд ва ҷавобгӯ ба талаби замон нигоҳ дорад» (С. Ятимов. Ёддоштҳо. Қисми II. – Душанбе: Эко принт, 2024. – С. 651).

САРВАРИ ДОНО ВА БА ГУФТАН ДАЛЕРУ ТАВОНО

«Муколамаи Пешвои миллат дар самти муносиботи байналмилалӣ, расидан ба моҳияти масъалаҳои мавриди муҳокимаи тарафайн, бо навъи аҳсант ҳимоя намудан ва пеш бурдани манфиатҳои миллӣ – мактаби бузурги дипломатияи тоҷик мебошад. Ин ҳама афзалиятҳо ба қавли Абулқосими Фирдавсӣ аз сифатҳои бузурги «доно ва ба гуфтан далеру тавоно будан»-и Сарвари давлат шаҳодат медиҳанд» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 11. Қисми I. Масъалаҳои забоншиносии миллӣ дар таълимоти Пешвои миллат. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 66).

«Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон самтҳои асосии сиёсати хориҷии давлати Тоҷикистонро нисбат ба Шоҳигарии Белгия, Иттиҳоди Аврупо, ЮНЕСКО як-як бо таҳлили масъулияти намояндагӣ тафсир намуд. Баҳогузорӣ кард. Дар охир супоришҳои мушаххас дод.

Ман мисли ҳамешагӣ ба масъулиятшиносӣ ва касбияти устодонаи Роҳбари давлат – бо ҷузъиёт донистани нозукиҳои дипломатӣ дар самтҳои асосии сиёсати хориҷии мамлакат, сарчашмаҳои ҳуқуқии муносиботи сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ бо мамолики Аврупо, дафъатан, сари таъзим фуруд овардам» (С. Ятимов. Ёддоштҳо. Қисми II. – Душанбе: Эко принт, 2024. – С. 474-475).

***

«Воқеият шаҳодат аз он медиҳад, ки дар муқоиса бо дигар роҳнавардони сиёсӣ, ки таърих ёд дорад, рӯинтани аслии миллат ва давлатофарини тоҷикон дар ҳазор соли ахир Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мебошад. Дар байни бузургтарин қаҳрамонони асарҳои илмӣ – таърихӣ, симои Пешвои миллат ифтихори ҳамасрони ӯст. Ҳамчунон, намунаи пайравӣ ва меҳроби давлатдории миллӣ барои ҳазорсолаҳост» (С. Ятимов. Асарҳо. Ҷилди 8. Достони ҷавонмардӣ. – Душанбе: Ганҷ нашриёт, 2019. – С. 306).

Бознашр аз рӯзномаи «Ҷумҳурият», № 141-142 (25 257), 22 июли соли 2025

«Маориф қавитарин силоҳ аст, ки метавон бо он ҷаҳонро дигар кард.»
Нелсон Мандела

ҲАМКОРӢ ВА БОЗДИД

ТАҚВИЯТИ ҲАМКОРИҲО БО МУАССИСАҲОИ ИЛМИИ КОРЕЯ

Рӯзи 03.07.2025 Аҳлиддин Ибодуллозода ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ гурӯҳи намояндагони Донишгоҳи забонҳои хориҷии Ҳанкук ва Донишгоҳи миллии Мокпои Ҷумҳурии Кореяро, ки бо сафари корӣ дар Тоҷикистон қарор доранд, ба ҳузур пазируфт.

Дар ҷараёни мулоқот ҷонибҳо пиромуни густариши ҳамкориҳо дар самти тадбиқ гардидани илм дар истеҳсолот, лоиҳаҳои дуҷониба, табодули омӯзгорону донишҷӯён, чопи мақолаҳо, додугирифти илмӣ, ба роҳ мондани омӯзиши забони тоҷикӣ дар Донишгоҳи забонҳои хориҷии Ҳанкук ва дигар масъалаҳои мавриди диққати ҷонибҳо суҳбат намуданд.

Дар ҷараёни суҳбат намояндагони Донишгоҳи забонҳои хориҷии Ҳанкук аз роҳбарияти Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ хоҳиши таъмини маводҳои илмӣ-методӣ дар самти омӯзиши забони тоҷикӣ карда, дар ин замина нахустмуассисаи кишварро ҳамчун муҳимтарин шарики худ баҳри татбиқи омӯзиши забон, адабиёт ва таърихи халқи тоҷик арзёбӣ намуданд.

Дар зимн аз ҷониби раёсати Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ ба Донишгоҳи забонҳои хориҷии Ҳанкук 30 адад китобҳои дарсӣ барои синфҳои ибтидоӣ, миёна ва маводи таълимии марбут ба фарҳангу таърих ва забони тоҷикӣ тақдим гардида, зикр гардид, ки минбаъд низ раёсати донишгоҳ барои таъмини маводҳои таълимӣ мунтазам кумакҳои худро мерасонад.

НАМОЯНДАГОНИ МУАССИСАҲОИ ИЛМИИ КОРЕЯ АЗ ОСОРХОНАИ ДОНИШГОҲ ДИДАН НАМУДАНД

Рӯзи 03.07.2025 гурӯҳи намояндагони Донишгоҳи забонҳои хориҷии Ҳанкук ва Донишгоҳи миллии Мокпои Ҷумҳурии Корея ба Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ ташриф оварданд.

Меҳмононро шахсони масъул дар саҳни бинои асосӣ пешвоз гирифта, сипас аз осорхонаи ин даргоҳ дидан намуданд.

Ба воситаи экспозитсияи осорхона меҳмонон бо таъриху фарҳанги пурғановати миллати тоҷик, табиати зебои Тоҷикистон ва фаъолияту дастовардҳои нахустмактаби олии кишвар аз наздик шинос гардиданд.

ОЗМУН

ҒОЛИБИЯТИ 8 ХОНАНДАИ ЛИТСЕЙИ ДОНИШГОҲ ДАР ДАВРИ НОҲИЯВИИ ОЗМУНИ ҶУМҲУРИЯВӢ

Дар таърихи 30-юми июли соли 2025 дар толори МТМУ №53 бо иштироки муовини раиси ноҳияи И. Сомонии шаҳри Душанбе Аминзода Манижабону маросими ҷойизасупорӣ ба ғолибони даври ноҳиявии Озмуни ҷумҳуриявии "Илм – фурӯғи маърифат" баргузор гардид.

Боиси ифтихор мебошад, ки дар ин озмун хонандагони Литсейи назди Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ фаъолона иштирок намуда, сазовори ҳашт ҷойи ифтихорӣ гардида, бо диплом ва мукофотпулӣ сарфароз гардонида шуданд.

Инчунин омӯзгорон ва волидайни хонандагон бо сипоснома қадрдонӣ карда шуданд.

Раҷабзода Алиҷон, хонандаи синфи 11 "А", номинатсияи "Ихтироъкорӣ ва навоварӣ";

Раҷабов Соҷида, хонандаи синфи 9 "Б", номинатсияи "Физика";

Файзуллоев Парвиз, хонандаи синфи 10 "А", номинатсияи "Математика";

Раҷабзода Бузургмеҳр, хонандаи синфи 9 "Б", номинатсияи "Химия";

Раҳимов Муҳаммадрофеъ, хонандаи синфи 8 "А", номинатсияи "Физика";

Авлоев Абдулло, хонандаи синфи 10 "А", номинатсияи "Информатика";

Исмоилова Марям, хонандаи синфи 10 "А", номинатсияи "Биология";

Мансурова Ҳалима, хонандаи синфи 7 "А", номинатсияи "Биология".

НИШАСТИ МАТБУОТӢ

НИШАСТИ МАТБУОТӢ ДАР БОРАИ ФАЪОЛИЯТИ ДОНИШГОҲ ОИД БА ҶАМЪБАСТИ НИМСОЛАИ АВВАЛИ СОЛИ 2025

Раёсати Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ фаъолияти хешро дар асоси Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳо ва дастуру ҳидоятҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба роҳ монда, бо мақсади дар амал татбиқ намудани амру фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, стратегия, барнома ва консепсияҳои давлатӣ, қарорҳои мушовара ва дастуру супоришҳои Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Шурои олимон ва дастуру супоришҳои ректори донишгоҳ доир ба масъалаҳои таълимиию методӣ, илмию таҳқиқотӣ, рушди эҷодиёт, ихтироъкорӣ, нерӯи миллии зеҳнӣ, таълиму тарбия, ҳифзи арзишҳои миллӣ ва ҳуввияти миллӣ самаранок ба роҳ мондааст.

Дар 6 моҳи соли тақвимӣ даври фаъоли сессияи зимистонаи санҷишию имтиҳонии донишҷӯёни шуъбаи рӯзона доир гардид, ки аз рӯи натиҷаи он дар Донишгоҳ 86,5% азхудкунӣ ба назар расидааст.

Дар давраи асосии сессияи имтиҳонӣ натиҷаи сатҳи аз худ кардани барномаи таълимӣ ба 99,3% баробар гардид, ки ин нишондод дар соли таҳсили гузашта 90,3% буд. Сифати азхудкунӣ бошад, аз ҳисоби донишҷӯёне, ки танҳо бо баҳои аъло, хубу аъло ва хуб таҳсил доранд, ҳамагӣ ба 55,1% рост меояд.

Сессияи иловагӣ барои донишҷӯёне, ки дар давраҳои фаъоли сессия қарздор мондаанд, ташкил карда шуда, дар натиҷа фоизи азхудкунӣ пас аз қабули имтиҳони такрорӣ ба 100% баробар шуд, ки ин нишондод нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 0,7% зиёд мебошад.

Дар масъалаи баланд бардоштани сатҳу сифати таҳсил дар соли таҳсили 2024-2025 гурӯҳи кории доимоамалкунанда дар ҳайати 17 нафар устодони Донишгоҳ ҳамчун коршинос (эксперт) бо фармоиши ректор таъсис дода шудаанд. Гурӯҳи корӣ вазифадор гардид, ки мунтазам дарсҳои омӯзгорони кафедраҳоро таҳлилу баррасӣ намоянд. Дар шаш моҳи сипаригашта, 160 машғулиятҳои дарсии устодони кафедраҳоро таҳлил карда, сифати дарсҳоро баҳодиҳӣ намуда, тавсияву пешниҳодҳои худро ҷиҳати беҳтар шудани раванди таълим ва дар шакли салоҳиятнокӣ баргузор намудани дарсҳо, манзур намуданд.

Донишгоҳ ҷиҳати гузаронидани таҷрибаомӯзии педагогӣ бо 32 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ, 2 гимназия, 2 мактаб-интернат, кафедраи психологияи факултети фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Донишгоҳи байналмиллалии забонҳои ба номи С. Улуғзода, 1 коллеҷ ва Мактаби байналмилалии Президентӣ ҳамкорӣ дорад.

Дар соли ҷорӣ зиёда аз 800 нафар донишҷӯёни курсҳои 4 ва 5-и равияи омӯзгорӣ ба таҷрибаи дарозмуддати фаъолияти педагогӣ ба шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ сафарбар карда шуданд.

Дар ин давра, мумораи гурӯҳҳои таҳсилашон бо забони русӣ аз 18 ба 34, ихтисосҳо бо иловаи забони англисӣ аз 11 ба 15 ва шумораи лабораторияҳо аз 28 ба 30 расонида шуд.

Инчунин шумораи донишҷӯёни танҳо бо баҳои аъло таҳсилдошта ба 657 нафар баробар шуд, ки ин рақам дар соли таҳсили сипаригардида 447 нафарро ташкил медод. Ҳамчунин шумораи гирандагони стипендияи аъло аз 430 нафари соли сипаригардида, ба 581 нафар расид.

Дар Литсейи назди Донишгоҳ 28 синф бо теъдоди 568 нафар хонанда

фарогири таълим мебошад, ки аз онҳо 217 нафарашон духтару 351 нафарашонро писарон ташкил мекунанд. Ба онҳо 47 нафар омӯзгор (24 нафар занон) аз рӯйи барномаи муайяннамудаи ВМИҶТ таълим мегиранд. Барои дар амал татбиқ намудани методҳои навини таълими самарабахши коркардшуда, 21 нафар омӯзгорони худи Донишгоҳ ба хонандагони ин литсей дарс мегӯянд.

Дар ҷамъбасти чоряки дуюм, агар сифати таҳсилот ба 76,7% рост омада бошад, дар натиҷаи чоряки сеюм ба 81,0% ва дар охири сол ба 84,91% баробар шуд.

Дар соли таҳсили 2024-2025 хонандагони ин литсей дар олимпиадаи ҷумҳуриявӣ фаъолона иштирок намуда, сазовори 5 ҷойи ифтихорӣ гардиданд ва дар даври ноҳиявии Озмуни ҷумҳуриявии "Тоҷикистон – Ватани азизи ман" бошад, таълимгирандагон соҳиби ду ҷой: як ҷойи дуюм ва як ҷойи сеюм гардида, ба даври шаҳрӣ роҳхат гирифтанд. Дар даври шаҳрӣ ду нафар хонандаи литсей дар номинатсияи сарояндагӣ сазовори ҷойи сеюм гардиданд. Хонандагони литсей дар даври ноҳиявии Озмуни ҷумҳуриявии "Фурӯғи субҳи донойӣ китоб аст" сазовори ҷойҳои якуму дуюм гардиданд. Дар озмуни байналмилалӣ аз фанни математика низ сазовори ҷойҳои дуюм ва сеюм гардида, аз ҷониби сарпарастон бо диплом ва медалҳо сарфароз гардонида шуданд. Дар Озмуни ҷумҳуриявии "Илм фурӯғи маърифат" бошад, алалхусус, дар даври ноҳиявӣ, сазовори ҳашт ҷой: 2 ҷойи якум, 2 ҷойи дуюм ва 4 ҷойи сеюм гардида, ба даври шаҳрӣ роҳхат гирифтанд.

Фоизи омӯзгорони соҳибунвон дар Донишгоҳ раванди болоравӣ қарор дошта, аз шумораи умумии 630 корманди доимӣ, 305 нафарашон ё 48,4% унвон ва дараҷаи илмӣ доранд, ки нисбати соли гузашта 4,4% зиёдтар аст.

Дар Донишгоҳ айни ҳол ҷиҳати омода намудани кадрҳои баландихтисоси илмӣ 3 шурои диссертатсионӣ амал мекунад. Дар 3 шурои диссертатсионии назди донишгоҳ, дар ҳамин давраи ҳисоботӣ 6 нафар рисолаҳои номзадӣ ҳимоя намуданд, ки аз он 3 нафарашон доктор PhD, унвонҷӯ ва аспирантони донишгоҳ мебошанд.

Дар зинаи магистратура аз рӯйи 22 ихтисос дар умум 152 нафар магистрантон ба таҳсил фарогирифта шудаанд.

Дар ин замина, Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ тибқи шаҳодатномаи Агентии назорат дар соҳаи маорифи назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон соли дуюм аст, ки донишҷӯёни Ҷумҳурии Мардумии Чинро ба зинаи магистратура қабул менамояд. Дар соли равон аввалин гурӯҳи магистрантони ин кишвар зинаи магистратураи донишгоҳро бо муваффақият хатм намуданд.

Дар ибтидои соли 2025 аз ҳисоби кормандони Донишгоҳ ва берун аз он 21 нафар ба ҳайси унвонҷӯ дар назди кафедраҳои факултетҳои амалкунандаи Донишгоҳ дохил шуданд. Илова бар ин, дар шаш моҳи таҳсили 2024-2025 ҳамагӣ 31 нафар дар зинаи доктор PhD таҳсил мекунанд.

Дар давраи ҳисоботӣ омӯзгорону донишҷӯёни Донишгоҳ дар озмун ва олимпиадаҳо фаъолона иштирок намуда, сазовори ҷойҳои намунавӣ ва ифтихорӣ гардиданд.

Магистри соли аввали факултети таърих ва ҳуқуқ Ниёзов Дилшод дар даври ҷумҳуриявии озмуни "Магистранти сол" сазовори ҷои якум гардид.

Дар даври ноҳиявии Озмуни ҷумҳуриявии "Фурӯғи субҳи донойӣ китоб аст" 9 нафар донишҷӯ ва 2 нафар омӯзгори Донишгоҳ ғолиб омада, ба даври шаҳрӣ роҳхат гирифтанд.

Дар Озмуни ҷумҳуриявии "Тоҷикистон – Ватани азизи ман" 2 нафар донишҷӯ сазовори ҷойҳои 2-юм гардиданд.

Дар Озмуни ҷумҳуриявии "Ҳар он кас, ки "Шоҳномахонӣ кунад..." донишҷӯи курси якуми факултети филологияи тоҷик Муродова Сумая сазовори ҷои дуюм гардид.

Дар Озмуни ҷумҳуриявии "Илм – фурӯғи маърифат" 19 нафар донишҷӯи Донишгоҳ ғолиб омада, ба даври шаҳрӣ роҳхат гирифтанд.

Дар Озмуни (олимпиада)-и фаннӣ 3 нафар сазовори ҷои 1 ва 2 нафар сазовори ҷои 2 гардиданд.

Дар Озмуни ҷумҳуриявии "Дизайнер ва барномасози беҳтарин" барои дарёфти "Ҷоми ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ" 2 нафар донишҷӯ сазовори ҷои 2 ва 1 нафар сазовори ҷои сеюм гардиданд.

(Идома дар саҳ. 12)

«Вазифаи омӯзгор ин аст, ки дар шогирд шавқ ба донишро бедор кунад, на танҳо иттилоотро биомӯзонад.» Алберт Эйнштейн

НИШАСТИ МАТБУОТӢ ДАР БОРАИ ФАЪОЛИЯТИ ДОНИШГОҲ ОИД БА ҶАМЪБАСТИ НИМСОЛАИ АВВАЛИ СОЛИ 2025

Аввалаш дар с.11

Дар Озмуни ҷумҳуриявии "Ҷоми раёсати Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибкории Тоҷикистон" 2 нафар донишҷӯ сазовори ҷойи сеюм гардиданд.

Дар Озмуни "Донишҷӯи сол – 2025" донишҷӯ Чутаев Бунёд фаъолона иштирок намуда, сазовори ҷои намоён гардид.

Маҳфилҳои илмии донишҷӯён дар асоси ҷадвали тасдиқнамудаи кафедраҳои тахассусӣ ва ғайритахассусӣ ба роҳ монда шуда, айни замон дар донишгоҳ 67 маҳфили илмии донишҷуён фаъолият намуда истодааст, ки дар 6 моҳи аввали соли 2025 зиёда аз 224 маҳфил баргузор гардидааст.

Маврид ба зикри хос аст, ки бахшида ба эълон гардидани "Солҳои 2025-2030 солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия" бори нахуст миёни донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти унвони "Дизайнер ва барномасози беҳтарин" Озмуни ҷумҳуриявии "Ҷоми ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ" рӯзҳои 19-20 майи соли 2025 баргузор гардид.

Озмун аз рӯи 4 бахш баргузор гардид:

1. "Барномасозӣ бо татбиқи забонҳои муосири барномасозӣ";
2. "Рақамикунонӣ ва иқтисодиёти рақамӣ";
3. "Дизайнер ва сомонасозӣ бо татбиқи технологияи муосир";
4. "Ихтироот ва навовар".

Мақсад аз роҳандозӣ намудани озмуни мазкур – ин пеш аз ҳама фароҳам овардани имконият барои донишҷӯёни болаёқат ҷиҳати пешниҳоди маҳорату дониши худ ва ба ин восита пайдо намудани ҷавонони дизайнер ва барномасоз маҳсуб меёбад.

Рӯзи 7 апрели соли 2025 дар ҳудуди Боғи "Агробиолабораторӣ"-и Донишгоҳ дар дараи Ромит ба сохтмони корхонаи хурди истеҳсоли моеъҳои шӯянда ва косметологӣ оғоз бахшида шуд. Корхона дар ҳудуди 0,6 гектар бунёд гардида, дар он истеҳсоли зиёда аз 20 намуди моеъҳои шӯянда ва косметологӣ ба роҳ монда мешавад.

Гузашта аз ин, лоиҳаҳои бунёди типографияи нави замонавӣ ва сехи шарбатбарорӣ бо шарикон аз Чин мавриди корбарӣ қарор доранд.

Албатта масъалаи пешрафти илму маориф ва тадбиқи он дар истеҳсолоту иқтисодиёти кишвар дар меҳвари вохӯрии Пешвои миллат бо аҳли илм ва маорифи кишвар қарор дошт. Маҳз дар ҳамин замина бо истифода аз иқтидори илмии Донишгоҳ ва ҳамкориҳои байналмилалии он чунин корхонаҳо сохта шуда, пайванди илм бо истеҳсолот амалӣ карда мешавад.

Бояд зикр намуд, ки барои иҷрои саривақтии дастуру супоришҳои Сарвари давлат вобаста ба пайвасти илм бо истеҳсолот дар Парки технологии назди Донишгоҳ истеҳсоли мизу курсӣ барои муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва олии касбӣ, ошхона, роҳаткурсиҳо барои толорҳои маҷлисӣ, минбарҳо, ҷевон барои китоб, рахти хоб ва нашри шиору овезаҳо ба роҳ монда шудааст.

Яъне, имрӯз Парки технологии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ яке аз паркҳои муваффақ миёни паркҳои муассисаҳои таҳсилоти олии касбии кишвар мебошад.

Донишгоҳ бори нахуст аз ҷониби Ассотсиатсияи таҳсилоти олии Чини Созмони Ҳамкории Шанхай ва Маркази хизматрасонии Чин оид ба табодули байналмилалии илмии назди Вазорати маорифи Ҷумҳурии Мардумии Чин аз аккредитатсияи байналмилалии институтсионалӣ (Institutional accreditation) гузаронида шудааст.

Ҳамчунин, Донишгоҳ аз ҷониби Муассисаи "London School of Digital Business" барои саҳми арзанда дар самти илм ва маориф, фидокорӣ, меҳнатдӯстӣ, суботкорӣ ва эътирофи дастовардҳо ба "Ҷоизаи беҳтарин донишгоҳи навовар ва пешрафтаи соли 2023-и Муассисаи Лондон оид ба тиҷорати рақамӣ (LREA 2023)" сазовор дониста шудааст.

Дар ин давра, Донишгоҳ дар рейтинги муассисаҳои олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар феҳристи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Мардумии Чин ҷойи аввалро ҳифз намудааст.

Дар давраи ҳисоботӣ дар Маркази такмили ихтисос ва бозомӯзии кадрҳои Донишгоҳ аз рӯи 13 ихтисоси омӯзгорӣ барои омӯзгорон ва кормандони муассисаҳои таҳсилоти олӣ, миёнаи касбии шаҳри Душанбе ва ноҳияи Рӯдакӣ 160 нафар шунаванда ба таври ҳузурӣ ва 63 нафар ба таври маҷозӣ (онлайн) ба курсҳои такмили ихтисос ҷалб карда шудаанд.

Дар 6 моҳи аввали соли 2025 дар Донишгоҳ 5 (соли 2024 – 4) конфронси байналмилалӣ, 22 (соли 2024 – 19) конфронси ҷумҳуриявӣ, зиёда аз 220 (соли 2024 – 198) семинари илмӣ ташкил ва гузаронида шуда, 14 (соли 2024 – 6) маҳфили "Хирадманд" баргузор карда шуд.

Инчунин, дар давраи ҳисоботӣ аз ҳисоби умумии лоиҳаҳои фармоишӣ 5 адади он дар татбиқ қарор дошта, 13 адади дигар барои маблағгузории соли 2026 аз тарафи мақомотҳои дахлдор тасдиқ гардидаанд.

Фонди умумӣ ва захиравии китобхонаи Донишгоҳ ба 303884 нусха баробар аст. Ҳамзамон дар толори хониши электронӣ зиёда аз 8515 адад китобҳои илмӣ-бадеӣ барои истифода ҷудо гардидааст. Аз ин шумораи китобҳо 5346 адад китоб ба забони тоҷикӣ ва 3171 адад китоб ба забони русӣ мавриди истифодаи умум қарор доранд. Раёсати Донишгоҳ тасмим дорад, ки барои дастрасии донишҷӯён бо китобҳои нодиру камёфти тахассусӣ равобити китобхонаи муассисаро бо фонди захиравии китобхонаҳои бонуфуз пайваст намояд.

Айни ҳол муштариёни китобхона ба 26612 (соли 2024 – 27597) нафар баробар мебошанд, ки аз ин шумора 7168 (69) нафар омӯзгорон, 23 (19) нафар докторант, 76 (85) нафар магистрантон ва боқимонда 19345 (23324) нафарашро донишҷӯён ташкил мекунанд.

Донишгоҳ фаъолияти худро дар самти робитаҳои байналмилалӣ тақвият бахшида, бо шарикони хориҷӣ ҷиҳати омӯзиши таҷрибаи пешқадами давлатҳои пешрафтаи ҷаҳон ҳамкориҳои судмандро ба роҳ монда, дар давраи ҳисоботӣ ба комёбиҳо ноил гардид.

Муассисаи "Раддабандии муассисаҳои олӣ"-и Шурои сифат ва арзёбии таҳсилоти олӣ "HEQAC" пас аз санҷишу таҳлилҳои самтҳои мухталифи фаъолияти 422 муассисаи олии 55 кишвари ҷаҳон "Раддабандии муассисаҳои олӣ" дар соли 2025-ро интишор намуд. Аз ҷумла, аз Тоҷикистон дар ин раддабандӣ 3 муаассисаи олии кишвар: Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи Бобоҷон Ғафуров дар зинаи 184 ва Донишгоҳи давлатии тиббии Хатлон дар зинаи 329 мавқеъ гирифтаанд.

Хушбахтона, Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ миёни муассисаҳои олии ҷаҳон бо гирифтани 8136 хол дар ин раддабандӣ ҷойи 8-умро сазовор гардида, бо ин тартиб дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавқеи аввалро соҳиб гардид.

Дар таърихи муассисаҳои таҳсилоти олии кишвар бори нахуст аст, ки яке аз донишгоҳҳо соҳиби холи баланди сатҳи ҷаҳонӣ гардида, ба даҳгонаи ин раддабандӣ ворид шуд.

Бо мақсади ба роҳ мондани назорати ҳамаҷониба дар самти амалӣ намудани таъкидҳои пайвастаи пешвои миллат муҳтарам Эмомали Раҳмон оид ба рушди ҳамаҷонибаи забонҳои хориҷӣ, махсусан забонҳои русӣ ва англисӣ дар самти рушд ва инкишофи бисёрзабонӣ, дар донишгоҳ 2 маркази фарҳангӣ аз қабили "Маркази Чинӣ" ва "Маркази Кореягӣ" бунёд ёфта, ҳамзамон "Маркази русӣ" пурра ба талаботи замон ҷавобгӯ, таъмир ва бо технологияҳои навин муҷаҳҳаз гардонида шуд. Дар кутоҳтарин муддат бо намояндагони Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон маросими ифтитоҳи марказҳо ба роҳ монда мешавад.

Дар давраи ҳисоботӣ шартномаи дутарафаи ҳамкорӣ бо 3 муассисаи таҳсилоти олии касбии хориҷи кишвар аз ҷумла бо донишгоҳҳои олии Ҷумҳурии Белорус ва Ҷумҳурии Ҳиндустон дар самти барномаи табодули омӯзгорону донишҷӯён, таҳияи барномаи таълимӣ, гузаронидани тадқиқотҳои муштараки илмӣ, конфронсҳо, курсҳои такмили ихтисос, мубодилаи олимон, аспирантон, донишҷӯёну магистрон (1+1), таҳияи маводҳои илмӣ, таҳияи лоиҳаи илмӣ, хондани лексия аз тарафи профессорон, ҳимояи рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ, ба курси забономӯзӣ равон кардани донишҷӯён ва омӯзгорон ба имзо расид.

Ҷиҳати дар амал татбиқ намудани бандҳои дар созишномаҳо Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ табодули донишҷӯёну омӯзгорон, курсҳои такмили ихтисос барои омӯзгорони донишгоҳ ва сафарҳои хориҷӣ ҷиҳати иштирок дар чорабиниҳои илмӣ ташкил намуд.

Дар самти табодули таҳсили донишҷӯён ва магистрантону аспирантон аз донишгоҳ танҳо дар шаш моҳи охир 28 нафар донишҷӯён ба хориҷи кишвар ба ҷумҳуриҳои Белорус, Қазоқистон ва Узбекистон барои идомаи таҳсил фиристода шуданд.

Тибқи нақша боз 30 нафар донишҷӯёни зинаҳои бакалавр ва магистратура тибқи стипендия ба Ҷумҳурии Корея сафарбар карда мешаванд.

Инчунин дар ин давра, дар самти табодули донишҷӯён аз Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А. Рӯдакӣ 5 нафар донишҷӯ ба Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ омада, таҳсил намуданд.

Бояд зикр намуд, ки такмили ихтисоси омӯзгорони донишгоҳ дар хориҷи кишвар яке аз самтҳои муҳим барои сайқал додани маҳорат, малака ва рушди ҳамкориҳои дуҷониба, мустаҳкам намудани равобити ҳасана дар соҳаи маориф буда, аз моҳи январ то моҳи марти соли 2025 ҳамагӣ 15 нафар омӯзгор бо масъалаҳои гуногун ба хориҷи кишвар сафарбар шуданд.

Дар давраи ҳисоботӣ аз ҷониби ректори донишгоҳ ва ҳамзамон аз тарафи сарпарасти соҳавӣ як қатор мулоқотҳо дар самти робитаҳои байналмилалӣ гузаронида шуданд.

Дар давраи шашмоҳаи соли аввали 2025 ректори донишгоҳ ва намояндаи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳошияи сафари корӣ ба Ҷумҳурии Корея бо Президенти Донишгоҳи миллии Ҷонбуки Ҷумҳурии Корея Янг О-Бонг вохӯрии судманд анҷом доданд.

Инчунин дар Ҷумҳурии Мардумии Чин дар мавзуи "Чин – Осиёи Марказӣ: ҳамкорӣ дар бахшҳои истеҳсолот, таълим, тадқиқот ва татбиқ" конфронс баргузор гардид, ки дар кори он муовини ректор оид ба корҳои таълимии Донишгоҳ иштирок ва суханронӣ намуд.

Қисми иқтисод ва хоҷагидорӣ дар ҳамин давраи ҳисоботӣ корҳои назаррасеро дар самти сохтмон, гулшинонӣ, кабудизоркунонӣ ва тозаву озода нигоҳдоштани саҳну атрофи Донишгоҳ, хобгоҳҳо ва биноҳои таълимӣ ба анҷом расонид. Аз ҷумла, дар гирду атрофи Донишгоҳ 12 ҳазор бех гул, дар ҳудуди ноҳияи Исмоили Сомонӣ 1238 бех дарахти сояафкан ва дар боғи "Агробиолабораторӣ"-и Донишгоҳ дар ш. Ваҳдат 1400 ниҳоли мевадиҳанда шинонида шуд. Дар баробари корҳои ба анҷомрасида, инчунин то оғози соли хониши 2025-2026, барои аз таъмири ҷорӣ баровардани биноҳои таълимӣ, утоқҳои корӣ, хобгоҳҳои донишҷӯён ва омӯзгорон омодагии ҷиддӣ мебинад.

Раёсати Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ дар иҷрои вазифаҳои хеш, аз ҷумла рисолати омоданамоии кадрҳои баландихтисоси равияи омӯзгорӣ ва татбиқи сиёсати хирадмандонаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамеша устуворона камари ҳиммат мебандад.

(БАРДОШТ ВА ТААССУРОТ АЗ МАҶЛИСИ ВАСЕИ КУМИТАИ ИҶРОИЯИ МАРКАЗИИ ҲИЗБИ ХАЛҚИИ ДЕМОКРАТИИ ТОҶИКИСТОН, 17.07.2025)

МАРОМИ БАРНОМАИ ҲХДТ: ТАЪМИН НАМУДАНИ ФАЗОИ ОРОМУ ОСОИШТА ВА ЗИНДАГИИ АРЗАНДА БАРОИ ХАЛҚИ ТОҶИКИСТОН

Мақсаду маром ва ҳадафи асосии Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон фароҳам овардани фазои орому осоишта дар кишвар, гузоштани заминаи устувор барои рушду тараққиёти давлати соҳибистиқлоли Тоҷикистон ва таъмин намудани зиндагии шоистаи мардуми он мебошад.

Раиси муаззами Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон, Пешвои маҳбуби миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон

Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон маҳсули иродаи қавӣ, нияти нек, хиради воло, дурандешӣ, мақому манзалати хоссаи фарзанди фарзонаи миллати тоҷик муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон буда, бо сабку услуи қиёснопазир ба саҳнаи сиёсат омадаст. Ҳамин аст, ки ҲХДТ дар эъмори давлати демократӣ, дунявӣ ва иҷтимоии Тоҷикистон, ҳифзи истиқлолият ва дастовардҳои он, фароҳам овардани саодати халқ, ҳифзи ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон ва ҳамватанон пайваста талош дорад, ки Тоҷикистонро ҳамчун як ҷузъи ҷомеаи ҷаҳонӣ муаррифӣ намуда, дар асоси консепсияи сиёсати хориҷии давлат усули баробарӣ, дӯстӣ, тақвияти ҳамкориҳои дуҷониба ва бисёрҷонибаи иқтисодиро бо ҳама кишварҳои ҷаҳон ба роҳ монад ва минбаъд низ ин сиёсатро дастгирӣ ва идома диҳад.

Лозим ба ёдоварист, ки Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон яке аз ҳизбҳои сиёсии пешсаф ва пешоҳанг дар ҷомеаи Тоҷикистон ба шумор рафта, дар сафҳои худ ҳамаи қишрҳои ҷомеаро, ки ҳадафҳои оинномавӣ ва барномавии ҳизбро дастгирӣ мекунанд муттаҳид кардааст. Табиист, ки Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон зодаи давррони соҳибистиқлолӣ буда, аз умқи халқ сарчашма мегирад ва ҳадафи аслии ин ҳизби сиёсӣ бунёди ҷомеаи ҳуқуқбунёду демократӣ ва ба мерос гузоштани як давлати обод ва зиндагии осоишта ба наслҳои оянда мебошад.

Тазаккур бояд дод, ки дар ин муддат аз рӯйи меъёри бо мардум, байни мардум ва барои мардум амал намуда, таҳти шиори "Барои рушди устувори иқтисодӣ ва зиндагии шоистаи мардум" дар ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ ва давлатдории навини тоҷикон нақши муассир гузошта истодааст.

Раиси муаззами ҳизб, Пешвои маҳбуби миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар маҷлиси васеи навбатии ҲХДТ иброз доштаанд, ки мақсади асосӣ аз созмон додани ин ҳизб сарҷамъу муттаҳид кардани миллати тоҷик ва тамоми неруҳои созандаву солимфикри ҷомеа, баланд бардоштани ҳисси миллӣ ва ватандӯстиву ватанпарастии мардуми кишвар аст, ки ба хотири барпо намудани давлати соҳибихтиёр, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ, аз лиҳози иқтисодиву иҷтимоӣ пешрафта ва фароҳам овардани шароити арзандаи зиндагӣ ба ҳар як шаҳрванди мамлакат талош меварзанд.

Мавриди ба зикри хос аст, ки ҷавонон ҳамчун нерӯиояндасози давлати соҳибистиқлол аз рӯзҳои нахустин дар меҳвари барномаи Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон қарор дошта, роҳбарияти ин ҳизб ба хотири аз байн бурдани мушкилоти онҳо пайваста чораҳои муассир меандешад. Ҷиҳати рушди қобилияти зеҳнии ҷавонон, фароҳам овардани шароити мусоид барои дастгирии фаъолияти эҷодии онҳо ва муттаҳид сохтани ҷавонон дар татбиқи барномаҳои инноватсионӣ тадбирҳои мушаххас меандешад. Махсусан, барои таъсиси ҷойҳои нави корӣ, дастрасӣ ба таҳсилот, ҷалби ҷавонон барои фаъолият дар сохторҳои давлатӣ, аз ҷумла дар вазифаҳои масъули роҳбарӣ, инчунин дар мақомоти намояндагӣ ва бо ҳамин роҳ ташаккул додани қобилияти сарварӣ дар миёни онҳо чораҳои муассирро амалӣ гардонида истодааст.

Ҳамин буд, ки Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон мақоми ҳизби роҳбарикунандаро дар ҷомеа таваасути фаъолияти пурсамар, талоши ҳифзу татбиқи манфиатҳои бунёдии мардуми ин сарзамин дар шароити тақдирсози таърихӣ, ки ҷасорату матонати бемисло тақозо мекарданд, ба даст овард. Боиси ифтихори мост, ки Сарвари муаззами ҳизбамон дар лаҳзаҳои хеле ҳассосу тақдирсози таърихӣ масъулияти бузурги таҳкими пойдевори низоми нави давлатдориро ба дӯши худ гирифта, бо ташаббуси қабули қарорҳои қатъӣ ва раҳнамоии мардум барои татбиқи онҳо кишварамонро дар як муддати аз фарози фурсати таърихӣ кӯтоҳтарин ба субъекти комил оварда расониданд.

Дар ин радиф имрӯзҳо мо ҳизбиёнро вазъи ноустувори сиёсии ҷаҳон водор месозад, ки беш аз ҳарвақта дигар барои таҳкими Истиқлоли давлатӣ ва ваҳдати миллӣ кӯшиш намоем. Нагузорем, ки ягон гурӯҳ ё афроди нотавонбин суботи сиёсии ҷомеаро халадор намоянд. Дар ин самт ташкилотҳои ҳизбӣ бояд бештар бо мардум корҳои таблиғотӣ ва фаҳмондадиҳӣ доир намоянд. Тавре Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Пешвои миллат, Раиси Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон 17 июл дар шаҳри Душанбе дар маҷлиси васеи Кумитаи Иҷроияи Марказии Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон иброз доштанд: "Ҳамаи мо масъулини ҳизбӣ бояд корҳои таблиғотиву ташвиқотиро дар самти амалигардонии ҳадафҳои барномавии Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон вусъат бахшида, дар татбиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи тарбияи ватандӯстии шаҳрвандон" ҳамкории доимиву муштаракро бо тамоми субъектҳои тарбияи ватандӯстӣ барои таҳкими пояҳои давлатдории миллӣ тавассути ҳифзи манфиатҳои миллӣ ва боло бурдани эътимод ба низоми давлативу давлатдорӣ равона намоянд.".

Дар ин росто мо бо боварии том гуфта метавонем, ки Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон бо дастгирии мардуми шарифи кишвар, таҳти сарварии хирадмандонаи Раиси ҳизб, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо татбиқи ҳадафҳои барномавии хеш ноил гардида, кишвар ва мардуми шарафманди Тоҷикистонро ба сӯйи арзишмандтарин хостаҳои миллӣ зери шиори "Барои рушди устувори иқтисодӣ ва зиндагии шоистаи мардум!", аз ҷумла рушди таҳаввули иқтисодиёт, татбиқи чор ҳадафи тақдирсози стратегии давлат – истиқлолияти энергетикӣ, амнияти озуқаворӣ, раҳоӣ аз бунбасти коммуникатсионӣ ва саноатикунонӣ, ки ниҳояти он расидан ба зиндагии шоиста мебошад, роҳнамоӣ мекунад.

Мардуми шарафманди кишвар ба ғояҳои созандаи ҳизб эътимоди қавӣ доранд, зеро он дар сафи пеши созандагию бунёдкорӣ ва ташаббускориҳо қарор дорад, ки барои ваҳдати миллӣ, сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ, созандагиву ободонӣ, рушди устувори иқтисодӣ ва таъмини зиндагии шоистаи мардум равона гардидааст.

Мо ҳамагон хуб медонем, ки Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон тайи 30 соли сипаришуда садоқати худро ба арзишҳои умумимиллии истиқлолу озодӣ, демократия, волоияти қонун ва баробарҳуқуқӣ собит намуда, то ба имрӯз барои пешрафти ҳамаҷонибаи Тоҷикистон тамоми тадбирҳои имконпазирро амалӣ гардонида истодааст.

Раиси муаззами ҳизб, фарзанди фарзонаи миллати тоҷик, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ҷамъбасти кори Маҷлиси васеи Кумитаи Иҷроияи Марказии Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон чунин иброз доштанд, ки дар шароити имрӯзаи Тоҷикистони озоду соҳибистиқлол, ки бо мардуми ватандӯсти он бо қадамҳои устувор ва дилу нияти нек ба суи пешрафту шукуфоӣ ҳаракат менамоянд, ҳамаи роҳбарону масъулини ҳизбро лозим аст, ки тамоми қувва ва маҳорату истеъдоди аъзоёнашро барои тавсеа ва тақвияти бахшидани ваҳдати миллӣ, суботи сиёсӣ ва амният, волоияти қонун, мубориза беамон бар зидди коррупсия ва гардиши ғайриқонунии маводи мухаддир, таъмини рушди устувори кишвар бо истифодаи васеъ аз дастовардҳои илмию технологии муосир сафарбар намоянд.

Дар партави дустуру ҳидоятҳои Роҳбари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, дар ин ҷо чанд мисра шеъре аз эҷодиёти Шоири Халқии Тоҷикистон, шоири ватансаро Муҳаммад Ғоибро ба ёд овардан зарур мешуморем:

Гӯш ҳарфи роҳбар бояд кунем,
Дуртар роҳи назар бояд кунем.
Дасти нанги худ сипар
бояд кунем,
Қатраҳоро ҳам гуҳар
бояд кунем.
Дар ҳама майдон зафар
бояд кунем,
Тоҷикистонро дигар бояд
кунем!

Умедворам, ки мо ҳизбиён ва хурду бузурги миллати тоҷбарсари тоҷик бо дарки баланди масъулият, эҳсоси худшиносӣ ва расидан ба қадри муҳимтарин дастоварди миллати тоҷик истиқлолу озодӣ фаъолияти созандаву бунёдкоронаи худро дар партави сиёсати оқилона ва дурандешонаи Пешвои муаззами миллат, Раиси ҳизб, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон густариш бахшида, ҷашни муқаддасу таърихии 35-солагии истиқлоли давлатиро бо меҳнати арзанда ва дастовардҳои назаррас таҷлил менамоем.

Давлатшо Каримзода, котиби ташкилоти ибтидоии ҳизбии "Омӯзгор"-и ҲХДТ дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ

ЭМОМАЛӢ РАҲМОН – ПЕШВОИ МИЛЛАТ, КАФИЛИ СУЛҲ, РУШДИ УСТУВОР ВА НУФУЗИ ТОҶИКИСТОН ДАР ҶАҲОН

Дар низоми муосири муносибатҳои байналмилалӣ танҳо шумораи маҳдуди кишварҳо тавонистанд ба рушди босуръат ва устувор ноил гарданд.Ҷумҳурии Тоҷикистон яке аз кишварҳое мебошад, ки зери раҳбарии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ — Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ин дастовард ноил гардид. Нақши Сарвари давлат дар таърихи муосири кишвар на танҳо бо поён бахшидани ҷанги шаҳрвандӣ ва барқарорсозии тамомияти арзии миллӣ, балки бо оғози марҳалаи эҳёи миллӣ, таҳкими пояҳои давлатдорӣ, татбиқи ислоҳоти амиқи иҷтимоӣ ва иқтисодӣ, инчунин бо болоравии нуфузи байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон робитаи зич ва ҷудонашаванда дорад.

Роҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба сӯи истиқлолият аз як бӯҳрони амиқи сиёсӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ оғоз гардид. Ҷанги шаҳрвандии солҳои 1992–1997 ба сохтори давлатдорӣ ва иқтидори иқтисодии кишвар зарбаи ҷиддӣ ворид намуда, пояҳои мустақилияти миллӣ ва ҳастии давлати навбунёдро зери хатар қарор дод. Дар ҳамин марҳалаи бӯҳронӣ ва сарнавиштсоз Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун шахсияти масъули сиёсӣ ба саҳнаи раҳбарии кишвар ворид гардид. Маҳз тахти роҳбарии ӯ ҷараёни сулҳофарӣ шакл гирифт, ҷангу хунрезиҳо хотима ёфта, мардуми парешон ба роҳи ваҳдат ва ҳамдигарфаҳмӣ ҳидоят гардиданд.

Бо иродаи устувор, дидгоҳи стратегӣ ва сиёсатмадории хирадмандона, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба равандҳои барқарории сулҳ ва ташаккули давлати муосир роҳбарӣ намуда, 27 июни соли 1997 Созишномаи умумии истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ ба имзо расид. Ин санади сарнавиштсоз на танҳо ба ҷанги шаҳрвандӣ нуқтаи ниҳоӣ гузошт, балки ҳамчун заминаи мустаҳками давлатсозии навин ва рушди устувори Ҷумҳурии Тоҷикистон хизмат кард.

Сулҳе, ки ба шарофати иродаи сиёсии устувор, дипломатияи фаъол ва хирадмандии Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба даст омад, ба пояи асосии ташаккули давлати навини тоҷикон табдил ёфт. Дар пайи ин дастоварди таърихӣ, марҳилаи нави бунёдкорӣ оғоз шуд, ки он бо раванди барқарорсозии инфрасохтори харобгардида, эҳёи саноат, татбиқи ислоҳоти фарогири кишоварзӣ ва муҳимтар аз ҳама, таҳкими ризоияти умумимиллӣ ва эҳсоси ягонагии шаҳрвандӣ тавъам буд.

Зери роҳбарии хирадмандонаи Пешвои миллат як қатор барномаҳои стратегии давлатӣ таҳия ва татбиқ гардиданд, ки ба рушди модели давлати иҷтимоӣ, таъмини суботи иқтисодӣ ва ташаккули низоми самараноку одилонаи идоракунии давлат равона шудаанд.

Яке аз ҷанбаҳои муҳим ва фарқкунандаи роҳбарии Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон андешаи стратегӣ ва дурнигароёна мебошад. Сарвари давлат ба равандҳо ва ҳодисаҳо на танҳо дар шакли вокуниш, балки дар асоси таҳлили амиқ ва муайянсозии самтҳои дарозмуддати рушд муносибат менамоянд.

Дар ҳамин замина, Стратегияи миллии рушд то соли 2030 ҳамчун ҳуҷҷати асосии дурнамосоз баёнгари ҳадафҳои стратегии кишвар мебошад, ки самтҳои калидии сиёсати давлатӣ — аз ҷумла саноатикунонии босуръат, таъмини истиқлолияти энергетикӣ, ҳамгироии нақлиётӣ, гузариш ба иқтисоди рақамӣ, таҳкими амнияти озуқаворӣ ва рушди неруи инсонӣ — ро муайян намудааст.

Аз ҷумлаи дастовардҳои намоёни даврони истиқлолият сохтмони неругоҳҳои гидроэнергетикӣ, бахусус Неругоҳи барқи обии «Роғун» ба шумор меравад, ки имрӯз ба рамзи истиқлолияти энергетикии Ҷумҳурии Тоҷикистон табдил ёфтааст. Ҳамзамон, дар доираи барномаҳои стратегии давлатӣ инфрасохтор, шабакаҳои роҳу нақлиёт, муассисаҳои тандурустӣ ва маориф, инчунин низоми иртиботот ва шабакаҳои рақамӣ бо суръати баланд рушд менамоянд.

Раванди рақамикунонии Ҷумҳурии Тоҷикистон пайваста вусъат меёбад. Татбиқи ҳукумати электронӣ, баланд бардоштани саводи рақамӣ ва рушди инфрасохтори муосири технологӣ дар маркази сиёсати давлат қарор доранд ва ҳамчун шарти муҳими рушди устувори иҷтимоию иқтисодӣ арзёбӣ мегарданд.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба рушди ҳамаҷонибаи минтақаҳои кишвар таваҷҷуҳи хос зоҳир менамоянд ва борҳо таъкид кардаанд, ки пешрафти устувор пойтахт — шаҳри Душанбе — бе шукуфоии ҳар як гӯшаи кишвар, аз ҷумла минтақаҳои дурдаст, имконнопазир мебошад. Дар заминаи ҳамин сиёсат, таҳкими баробарҳуқуқии минтақавӣ, рушди инфрасохтор, беҳсозии шароити зиндагии аҳолӣ ва дастрасӣ ба хизматрасониҳои иҷтимоӣ дар тамоми минтақаҳо ҳамчун афзалияти стратегии давлат муайян гардидааст.

Аз ҷумла, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ва вилояти Суғд ҳамчун минтақаҳои дорои аҳамияти геостратегӣ ва иқтисодӣ ҳамеша дар маркази таваҷҷуҳи роҳбарияти олии кишвар қарор доранд. Барои ин манотиқ барномаҳои махсуси давлатӣ, тарҳҳои инфрасохторӣ, иҷтимоӣ ва сармоягузорӣ роҳандозӣ гардида, татбиқи онҳо ба баланд бардоштани сатҳи зиндагии аҳолӣ, густариши имкониятҳои иқтисодӣ ва таҳкими суботи иҷтимоӣ равона шудааст.

Бо роҳнамоии бевоситаи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон лоиҳаҳои бузурги инфрасохторӣ ва иҷтимоӣ марҳила ба марҳила амалӣ шуда истодаанд. Бо вуҷуди шароити мураккаби кӯҳистон, дар вилоят садҳо иншоотҳои ҳаётан муҳим — аз ҷумла мактабҳо ва муассисаҳои томактабӣ, бемористонҳои муосир, роҳҳои автомобилгард, марказҳои иттилоотию тиббӣ ва дигар зерсохторҳо — бунёд гардида, сатҳи хизматрасониҳои иҷтимоӣ ва иқтисодии маҳаллӣ пайваста беҳтар мегардад. Ин раванд гувоҳи равшани сиёсати таҳаммулгароёна ва рушди мутаносиби ҳудудӣ мебошад, ки ҳеҷ минтақаи кишварро дар канор намегузорад.

Ифтитоҳи Маркази ҳисобгирии зеҳни сунъӣ дар ноҳияи Дарвоз дар соли 2025 қадами ҷиддӣ ба сӯи густариши технологияҳои инноватсионӣ дар қаламрави кӯҳӣ буда, оғози давраи нави рушди зеҳнӣ ва рақамии вилоятро бозгӯ мекунад. Ин иқдоми бесобиқа танҳо воситаи дастрас ба иттилооту технология нест, балки ҳамчун рамзи эътимод ва эҳтиром ба иқтидори илмӣ, навоварӣ ва неруи фикрии ҷавонони Помир низ арзишманд мебошад.

Вилояти Суғд, ки ҳамчун маркази муҳими саноатӣ ва кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон шинохта мешавад, дар солҳои охир ба туфайли пуштибонии доимии Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба як майдони фаъоли татбиқи лоиҳаҳои рушди иқтисодӣ табдил ёфтааст. Дар вилоят раванди навсозии корхонаҳои саноатӣ, ҷорӣ намудани технологияҳои муосир, афзоиши иқтидори содиротӣ ва таъсиси ҷойҳои нави корӣ бо маром идома дорад. Ин ҳама тадбирҳо ба баланд бардоштани рақобатпазирии истеҳсолот ва таҳкими иқтидори истеҳсолии маҳаллӣ мусоидат менамоянд.

Баробари ин, татбиқи барномаҳои ҳавасмандгардонии соҳибкории хурду миёна ва ҷалби сармоягузорӣ ба бахши кишоварзӣ ҷойгоҳи хосса доранд. Ин ташаббусҳо дар таъмини амнияти озуқавории кишвар, рушди истеҳсоли ватанӣ ва фароҳамсозии шароити муносиб барои зиндагии аҳолӣ нақши калидӣ мебозанд. Бо татбиқи чунин сиёсати хирадмандона, вилояти Суғд ба намунаи рушду шукуфоии минтақаҳои кишвар табдил ёфтааст.

Ҷойгоҳи хос ва муҳими сиёсати Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар таваҷҷуҳи самимӣ ва пайваста ба масъалаҳои маънавӣ ва фарҳангӣ таҷассум ёфтааст. Ҳифзу нигоҳдорӣ ва рушди забони давлатии тоҷикӣ, эҳтиром ба арзишҳои таърихию фарҳангӣ, таҳкими анъанаҳои ахлоқии мардуми тоҷик, рукнҳои асосии давлатдорӣ ва пойдории ҳувияти миллӣ, ҷузъи ҷудонашавандаи сиёсати давлатӣ қарор гирифтаанд. Ин таъкид ба масъалаҳои маънавӣ на танҳо барои нигоҳ доштани решаҳои фарҳангӣ ва таърихии миллат, балки барои таҳкими субот, ризоият ва ваҳдати миллӣ низ аҳамияти калон дорад.

(Идома дар саҳ. 16)

АНДЕША

ҚАДАМҲОИ ПУРБАРАКАТ БА БАДАХШОН

Тавре, ки ба ҳамагон маълум аст, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо мақсади таҷлили ҷашни 28 –солагии рӯзи ваҳдати миллӣ ба Вилояти мухтори Кӯҳистони Бадахшон сафар намуданд.

Пешвои миллат ба пешрафти ҳама гуна шукуфои минтақаҳои кишвари мо таваҷҷуҳи хосса зоҳир менамоянд. Дар ин сафари корӣ Ҷаноби олиро мардуми Вилояти мухтори Кӯҳистони Бадахшон хеле самимона ва бо шукӯҳу шаҳомат пешвоз гирифтанд. Зеро онҳо медонанд, ки ҳар сафари кории Пешвои миллат ба ин вилояти кӯҳӣ, ки 45дарсади ҳудуди кишвари маро ташкили медиҳад, навгониҳои фаровон, оборӣ ва шодию фараҳ меорад. Сафари кории президенти кишвар аз 25 – 28 июни соли равон идома ёфт.

(Идома дар саҳ. 16)

ҲАМКОРИИ МИЛИТСИЯ БО ҶОМЕАИ ШАҲРВАНДӢ ДАР ТАРҒИБИ АРЗИШҲОИ МИЛЛӢ

Мавриди зикр аст, ки ҳамкории босамари милитсия бо ҷомеаи шаҳрвандӣ ҳамчун усули фаъолияти мақомоти корҳои дохилӣ ба таври доимӣ дар муошират ва коргузорӣ қарор доштани милитсия ва ҷомеа ба ҳисоб меравад.

Воқеан ҳам фаъолияти кормандони мақомоти корҳои дохилӣ дар ҳама самтҳо миёни омма назаррас буда, имрӯзҳо кормандзанони ин ниҳоди қудратӣ дар тарғиби либоси миллӣ, ки як ҷузъи фарҳанги миллат ба шумор меравад, миёни занону бонувон корҳои ташвиқотӣ ва тарғиботиро пурра ба роҳ монда, имконият фароҳам меоранд, ки манфиатҳои шаҳрвандон бо назардошти ормонҳои аҳолӣ таъмин карда шавад.

Тавре Пешвои муаззами миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар яке аз мулоқотҳо вобаста ба ҳувияти миллӣ ва дигар арзишҳои миллат суханронӣ намуда, ба занони ҷумҳурӣ чунин муроҷиат кардаанд:

"Мо бояд забону фарҳанги худро, анъанаҳои миллии худро, сару либоси миллиамонро дӯст дорем. Модарону хоҳарони меҳрубон, бинед, чӣ қадар рангоранг, чӣ қадар зебоанд либосҳои миллии мо. Бе ҳамин ҳам мардуми ориёитабор, мо тоҷикон мардуми зебо ҳастем. Лекин либосҳои миллӣ моро боз ҳам зеботар мекунанд. Бас кунед бегонапарастиро!".

Инчунин, дар робита ба ин масъала Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар баромади худ таъкид намудаанд:

«Вақтҳои охир тамоюли бегонапарастӣ ва ба фарҳанги бегона майл намудани занону духтарони кишвар, ташвиқи либосҳои бегона дар баъзе шаҳру ноҳияҳои мамлакат низ ба як раванди ташвишовар табдил ёфтааст».

Вобаста ба ин масъала ва дур сохтани ҳисси бегонапарастӣ, тақлидкорӣ дар мавриди сару либос ва рафтору гуфтор дар байни занону духтарон, ки метавонад ба устувории рукнҳои фарҳанги миллӣ таъсири манфӣ расонад, имрӯз кормандони мақомоти корҳои дохилӣ вусъати корҳои фаҳмондадиҳӣ ва тарғиби арзишҳои миллиро миёни занону бонувон ба роҳ мондаанд. Таҳлилҳо ва мушоҳидаҳои кормандони мақомоти корҳои дохилӣ нишон медиҳанд, ки агар иддае ба хотири тақлид ба ин тарзи либоспӯшӣ завқ пайдо карда бошанд, баъзеҳо бо мақсади таблиғи ақидаҳои таҳмилӣ ин

либосро миёни занону духтарони мо паҳн намуда, мехоҳанд дар кишвар боз як ҷараёни нави ифротиро ҷорӣ намоянд. Ин падидаи зишт қариб дар ҳама зинаҳои синну сол ва вазифа реша давондааст, ки воқеан боиси таассуф мебошад.

Бинобар ин, ҳар як зан – модар, новобаста аз касбу кори гуногун, имрӯз бояд дар тарзи либоспӯшӣ, суханронӣ ва рафтори ҷавондухтарон таваҷҷуҳи хоса зоҳир намуда, аз зеҳни онҳо зуҳуроти нангини бегонапарастиро дур созад. Зеро таърих гувоҳ аст, ки зан ва модари тоҷик дар ҳама давру замон посдори оину анъанаҳои муқаддаси халқу миллат ба шумор мерафтааст.

Мояи хушнудист, ки солҳои охир таваҷҷуҳи роҳбарияти олии мамлакат ба эҳёи ҳунарҳои мардумӣ ва ташвиқу тарғиби либоси миллӣ зиёд гардидааст. Миллати тоҷик аз қадим забону урфу одат ва либоси ба худ хос дошта, то кунун ҳифз ва нигоҳдошти ин фарҳанги аҷдодиро идома дода истодааст. Аз ин лиҳоз, занону духтарон бояд имрӯзҳо бо ифтихори баланд либоси миллии моро ба бар намоянд.

Миллати тоҷик таърихи қадима ва дорои фарҳанги тамаддунофар мебошад. Яке аз нишонаҳои асосӣ ва муаррифии фарҳангу тамаддуни миллатҳои мухталифи дунё либоси миллии онҳо аст. Вақте сухан аз либоси миллӣ меравад, ҳатман симои занони тоҷик бо сару либоси хосса пеши назар меояд. Сеҳру ҷаззобияти атласу адраси Суғд, гулбасту чакани Хатлон, гулдӯзиҳои нотакрори минтақаи Рашт, алочаву шоҳии водии Ҳисор, рангҳои пурҷилои куртаву тоқӣ ва ҷӯробҳои Бадахшон ҳар нафарро ҳангоми диданаш мафтун мекунад.

Либоси миллии мо маҳз бо ҳамин рангу ҷило на танҳо дар мамлакат, балки дар ҷаҳон низ муаррифӣ гардидааст. Куртаи чакан куртаест, ки таърихи ҳазорсола дорад. Онро бештар дар қисми ҷанубии Тоҷикистон мушоҳида кардан мумкин аст. Ин намуди либосро духтарон дар ҷашну идҳои миллӣ, бахусус ҷашни Наврӯз ба бар мекунанд. Чакан зеби ҳар бонуи тоҷик буда, дар тамоми хонаводаи минтақаи ҷанубу шимол пироҳани чакан ва чодару рӯймоли чаканро дидан мумкин аст.

Атлас яке аз куртаҳои дигари зебои занони тоҷик буда, дар муқоиса бо куртаи чакан муосиртар аст ва либосҳои замонавии духтарони Тоҷикистон ба ҳисоб меравад.

Бештар ин намуди либоспӯшӣ аз ҷониби занону духтарон дар тӯю маъракаҳо ва ҷашнҳои миллӣ истифода бурда мешавад.

Гулдӯзӣ боз яке аз муассиртарин шаклҳои либоси миллӣ ба ҳисоб меравад. Он асосан пас аз ба даст овардани истиқлолияти Тоҷикистон миёни ҳаводорону мухлисони худ муаррифӣ шуд. Ин курта низ яке аз зеботарин либосҳои духтари тоҷик ба ҳисоб меравад. Имрӯз ин намуди либос ҳатто дар ҷаҳон маъруфият пайдо кардааст.

Ба хотири ҳифз ва нигоҳдошти фарҳанги аҷдодӣ ва тарғиби либоси миллӣ, имрӯзҳо дар саросари ҷумҳурӣ аксияи "Тоҷикона мепӯшем" баргузор мегардад, ки дар ташкил ва баргузории чунин чорабиниҳо нақш ва ҳамкориҳои кормандзанони мақомоти корҳои дохилӣ арзишманд аст. Зеро мақсад аз роҳандозии ин тадбири муҳим – арҷгузоштан ба фарҳанги миллӣ, тарбияи ҳисси зебопарастӣ дар ниҳоди бонувон, баланд бардоштани завқи онҳо ба либоси миллӣ, инчунин пешгирӣ аз фарҳанги бегона мебошад.

Баргузории аксияи «Тоҷикона мепӯшем» талаботи занону бонувонро ба либоси миллӣ ба маротиб зиёд кард, ки дар ин замина фаъолияти тарроҳону чеварон низ барои дӯхти либоси миллӣ бештар гардид.

Имрӯз, ки ҳифз ва нигоҳдошти либоси миллӣ аз зумраи масъалаҳои муҳим ба ҳисоб меравад, мо – занону бонувонро зарур аст, ки роҳандозии чорабиниҳои ҳадафмандро ба роҳ монда, либоси миллии худро миёни аҳли ҷомеа тарғибу муаррифӣ намоем.

Аз мушоҳидаҳо ва таҳлилҳои кормандони мақомоти корҳои дохилӣ бармеояд, ки бо афзудани талабот ба либоси миллӣ фаъолияти тарроҳон ва чеварон низ барои таҳия ва дӯхти либосҳои шинаму зебо барои бонувон тақвият ёфтааст.

Онҳо либосҳоеро пешниҳод менамоянд, ки воқеан бо тарҳи муосир ва ҷавобгӯ ба унсурҳои хоси либоси миллии мардуми тоҷиканд.

Мусаллам аст, ки дар воқеъ либоси миллӣ муаррифгари миллат, нишон аз фарҳангдорӣ ва яке аз рукнҳои асосии тамаддуни ҳар қавм аст.

Мо – занону бонувон, бахусус ҷавононро зарур аст, ки фарҳанги миллии худро ҳифз намоем, пайравӣ аз суннатҳои чандҳазорсолаи миллати худ созем, либоси миллии худро дар кишвари худ ва дар арсаи байналмилалӣ тарғиб намоем ва дар замири ҷавонон завқи зебопарастиву рушди ҳунарҳои мардумиро талқин намоем.

Марҷонаи Амон,
Раиси Шӯрои занони МДТ Коллеҷи милитсияи ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон, майори милитсия

«Омӯзгорон ба ақлу дилҳо шакл медиҳанд; онҳо меъморони пинҳонии ҷомеаанд.»
Элеонор Рузвелт

НУҚТАИ НАЗАР

ЭМОМАЛӢ РАҲМОН – ПЕШВОИ МИЛЛАТ, КАФИЛИ СУЛҲ, РУШДИ УСТУВОР ВА НУФУЗИ ТОҶИКИСТОН ДАР ҶАҲОН

(Аввалаш дар саҳ. 14)

Бо ибтикори Пешвои миллат чорабиниҳои сатҳи баланди фарҳангӣ, симпозиумҳо, конфронсҳои илмӣ ва фестивалҳои сатҳи миллӣ ва байналмилалӣ мунтазам баргузор мегарданд. Яке аз намунаҳои барҷастатарини чунин иқдомҳо лоиҳаи байналмилалии «Шоми дӯстӣ» мебошад, ки бо иштироки сарони давлатҳо, меҳмонони хориҷӣ, аҳли фарҳангу ҳунар, олимон ва ҷавонон доир мешавад. Ин лоиҳа на танҳо ҷашни ҳаётбахши фарҳангӣ ва муҳити муколамаи байнифарҳангӣ махсуб меёбад, балки яке аз шаклҳои муассири дипломатияи мардумӣ ба шумор меравад.

Ин барнома бо таҳкими робитаҳои дӯстӣ ва ҳамкории фарҳангӣ байни кишварҳо, таъсири мусбати худро ба таҳкими нуфузи Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ мегузорад. «Шоми дӯстӣ» ҳамчун пули пайвандсоз байни халқҳо ва таҷассуми сиёсати сулҳҷӯёна ва дӯстиву ҳамзистии Тоҷикистон дар арсаи ҷаҳонӣ пазируфта шудааст, ки барои таҳкими обрӯи миллӣ ва густариши ҳамкориҳои бисёрҷабҳа бо кишварҳои дигар нақши созгор дорад.

Эътирофи ҷаҳонии мақоми Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо иштироки фаъолона ва муассири Сарвари давлат дар минбарҳои бонуфузи байналмилалӣ, аз қабили Маҷмаи умумии Созмони Милал, конфронсҳои байналмилалии обу иқлим, ҳамоишҳои Созмони Ҳамкории Шанхай (СҲШ) ва Созмони Аҳдномаи Амнияти Дастаҷамъӣ (СААД) ба таври возеҳ собит гардидааст.

Дар ин арсаҳо Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон на танҳо мавқеи сиёсӣ ва манфиатҳои миллии кишварро ҳимоя мекунанд, балки масъалаҳои глобалии ҳассосро бо назари стратегии пурмасъулият ва асосноки илмӣ ба миён мегузоранд. Мавзуъҳое, ки зери таваҷҷуҳи эшон қарор доранд, ба монанди истифодаи оқилонаи захираҳои об, муқовимат ба тағйирёбии иқлим, таҳкими амният ва пешбурди рушди устувор, ҷузъи аслии муносибатҳои муосири байналмилалӣ мебошанд.

Ин фаъолиятҳо на танҳо ҷойгоҳи Тоҷикистонро дар ҷомеаи ҷаҳонӣ мустаҳкам месозанд, балки саҳми фаъолонаи кишвари мо дар ҳалли масъалаҳои глобалӣ ва ташаккули рушди устувори минтақавию байналмилалиро тақвият мебахшанд. Иштироки босамари Тоҷикистон дар чунин сатҳҳои баланди ҳамкорӣ далели сиёсати хирадмандона ва иродаи қавии роҳбарияти кишвар дар ҳалли мушкилоти ҷаҳонӣ мебошад.

Тақвияти пуштибонии густардаи мардумӣ яке аз омилҳои асосии пойдории суботи сиёсӣ ва иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон боқӣ мемонад. Миллионҳо шаҳрвандон бо эҳтирому арҷгузорӣ Эмомалӣ Раҳмонро ҳамчун Пешвои миллат эътироф намуда, ба иродаи қавӣ, сиёсати дурбинона ва садоқати ӯ ба давлату миллат эътимоди комил доранд.

Аз дидгоҳи иҷтимоӣ, сиёсӣ ва назарияи роҳбарӣ, муҳаббат ва эътимоди мардум ба Сарвари давлат на танҳо ҳамчун шахси расмӣ, балки ҳамчун рамзи умед, кафили сулҳу амният ва такягоҳи боэътимоди ҷомеа арзёбӣ мешавад. Ин омилҳо дар таҳкими суботи миллӣ ва пойдории давлатдорӣ нақши калидӣ мебозанд.

Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун шахсияти ҳидоятгар ва ташаббускори сиёсӣ, дар тарбияи наслҳои оянда ва ташаккули арзишҳои миллӣ, ҳисси масъулиятшиносӣ ва меҳнати созанда мавқеи барҷаста дорад. Ин вижагиҳо дар мустаҳкамсозии пояҳои давлатдорӣ, таъмини суботи сиёсӣ ва рушди устувори ҷомеа таъсири мусбат мегузоранд.

Давраи роҳбарии Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон марҳилаи калидии эҳёи миллӣ, таҳкими пояҳои давлатдорӣ ва густариши нуфузи байналмилалии Тоҷикистонро фаро мегирад. Ин давра на танҳо замони суботи устувору рушди босуръат, балки заминаи боэътимоди эътирофи ҷаҳонӣ ва афзоиши эътимоди мардум ба ояндаи кишвар мебошад.

Номи Эмомалӣ Раҳмон дар таърихи миллат бо ҳарфҳои заррин сабт хоҳад шуд. Ӯ ҳамчун меъмори сулҳ ва ваҳдати миллӣ бо сиёсати хирадмандона ва раҳнамоии стратегӣ Тоҷикистонро ба самти рушди устувор ва пешрафти соҳаҳои мухталиф роҳнамоӣ кардааст.

Аз зовияи сиёсӣ ва дипломатӣ, Эмомалӣ Раҳмон на танҳо раҳбари расмии давлатӣ, балки рамзи ягонагии миллӣ ва ояндасози давлат махсуб меёбад. Фаъолияти ӯ дар сатҳи байналмилалӣ ба болоравии мавқеи Тоҷикистон дар арсаи ҷаҳонӣ, тақвияти муносибатҳои дуҷониба ва бисёрҷониба, ҳамчунин таҳкими истиқлолияти воқеии кишвар мусоидат намудааст.

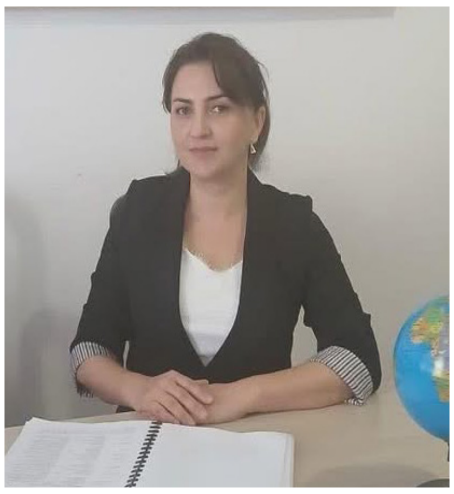

Шаҳноза Шоабдураҳимовна - муовини декан оид ба корҳои илмии факултети география ДДОТ ба номи С. Айнӣ

Дар маҷмӯъ, роҳбарии Пешвои миллат ифодаи равшани сиёсати миллии пешрафт, сулҳ ва ваҳдати устувор мебошад. Ин падидаи таърихӣ ва сиёсӣ намунаи идоракунии оқилона ва дипломатияи муосир ба шумор рафта, метавонад ҳамчун таҷрибаи муваффақ ба кишварҳои дигар пешниҳод гардад.

Эмомалӣ Раҳмон — Шахсият, Таърих ваОяндаи миллат аст.

(Аввалаш дар саҳ. 14)

ҚАДАМҲОИ ПУРБАРАКАТ БА БАДАХШОН

Ҳадаф аз ин сафарӣ корӣ зимни таҷлили Рӯзи ваҳдати миллӣ, шиносой бо вазъи зиндагии мардум, ифтитоҳи иншооти муҳим ва мулоқот бо сокинони вилоят буд. Сафарии кории Пешвои муаззами миллат аз ноҳияи дурдасти Ванҷ оғоз ёфт. Дар ин сафари фараҳбахши роҳи навсозишудаи 16 километра дар шаҳроҳи Ванҷ – Душанбе – Кӯлма мавриди истифода қарор гирифт. Зимнан Роҳбари давлатдастур доданд, ки боз 3 километр роҳҳои маҳаллӣ навсозӣ карда шуд, ин иқдом минбаъд идома ёбад. Иншооти дигари бахши иҷтимоӣ, яъне Маркази нави саломатӣ ва муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ ифтитоҳ ёфтанд.

Пешвои миллат дар давоми сафари кориашон рӯзи 26 июн дар ноҳияи Роштқалъа ва Ишкошим се муассисаи таълимии томактабиро мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд. Як муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ оғози расмии сохтмони неругоҳи офтобӣ ифтитоҳ ёфт.

Сарвари давлат дар аснои сафар ба ноҳияи Дарвоз ташриф оварда, бо гуррӯҳҳои ниёзманд, ҷумла ятимон ва кӯдакони имконияташон маҳдуд мулоқот намуданд ва ба онҳо тӯҳфаҳои арзишманд эҳдо намуданд.

Қайд кардан зарур аст, ки чорабинии бо шукӯҳи расмӣ бахшида ба 28 – солагии рӯзи ваҳдати миллӣ дар маркази Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон шаҳри Хоруғ доир гардид, ки дар он Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои муаззами миллат, Призиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ширкат ва суханронӣ намуданд, ки басо мароқангезу самимона ва таваҷҷуҳбарангез буд.

Зимни сафари корӣ Пешвои миллат чунин изҳор намуданд. «Мо ҳамеша ба мардуми Бадахшон такя мекунем ва вазифаи худро дар рушду ободии ин минтақа рисолати давлатдорӣ медонем». Сафари кории Сарвари давлат ба Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон бори дигар собит намуд, ки тахти роҳнамоии устувори сиёсӣ ва муносибати масъулиятшиносии ҳар як минтақаҳои кишвар метавонад ба як маркази рушди устувор мубаддал гардад. Дастуру супоришҳои оқилонаи Пешвои муаззами миллат ҳамеша таҳрихбахшу илҳомбахш буда, барои рушду шукуфоии кишвари азизамон, аз он ҷумла минтақаи Бадахшон омили созанда ва самарабахш аст.

Пешвои миллат зимни суханронии худ таъкид намуданд, ки «Ваҳдат меваи ширини хирад ва сабру таҳаммул аст. Мо бояд ин арзиши муқаддасро чун гавҳараки чашм нигоҳ дорем».

Дар воқеъ, ин сафари Сарвари давлат ба Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон мондагору пурбарор буд ва сокинони вилоят онро бо эҳсоси қаноатмандӣ ва шодмонӣ истиқбол намуданд.

Раҳмонова Олиямо Сафаровна - муовини декан оид ба корҳои тарбияи факултети математика ва информатика

Омӯзгори ҷавон

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:
АҲЛИДДИН ИБОДУЛЛОЗОДА,
Ректори Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ
Наҳтулло Айнуллозода, Дониёр Сангинзод, Рухшона Қурбонзода, Нигора Назарзода, Исмоил Исроилов
САРМУҲАРРИР:
ФАРИДУН КЕНҶАЗОД
Нашрияи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ

Суроғаи мо: 734003, шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 121.
Нашрия дар чопхонаи «Мега-Принт» ба табъ расидааст.
Телефон: 224-55-06

Нашрия тахти рақами 495 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон номнавис шудааст.

Нашрия ба хотири риояи чандандешӣ матлаберо низ нашр мекунад, ки ба муҳтавои он мувофиқ нест.

Шакли электронии "Омӯзгори ҷавон" дар сомонаи расмии ДДОТ ба номи С. Айнӣ, инчунин дар саҳифаҳои расмии донишгоҳ ва нашрия дар шабакаи иҷтимоии "Фейсбук" ҷойгир карда мешавад.

Адади нашр: 50 нусха